

Tartu Ülikool
Sotsiaal- ja haridusteaduskond
Haridusteaduste instituut
Klassiõpetaja õppekava

Helis Soieva

ALGKLASSIDE ÕPETAJATE HINNANGUD
INTERNETIPORTAALIDE MIKSIKE JA KOOLIELU
KASUTAMISE KOHTA LÕUNA-EESTI KOOLIDE
NÄITEL

Magistritöö

Juhendaja: Igne Lembinen

Läbiv pealkiri: Hinnangud hariduslikele õpiportaalidele

Tartu 2011

Kokkuvõte

Algklasside õpetajate hinnangud internetiportaalide *Miksike* ja *Koolielu* kasutamise kohta Lõuna-Eesti koolide näitel

Käesoleva magistritöö eesmärgiks oli kirjeldada haridusportaalide *Miksike* ja *Koolielu* kasutamisaktiivsust algklasside õpetajate hulgas ning kuidas nad hindavad neis leiduvat infot. Samuti oli antud töö eesmärgiks välja selgitada, kuidas hindavad õpetajad neis portaalides leiduvaid väärtuskasvatuslikke materjale.

Töö teoreetilises osas antakse ülevaade kriteeriumitest, mille alusel hariduslikke veebiportaale hinnata, väärtuskasvatusest õppekavas ning varasematest uuringutest interneti ja veebiportaalide kasutamisest õppetöös. Töö teine osa käsitleb läbi viidud uurimust.

Uurimuses osales 136 algklasside õpetajat Lõuna-Eesti kuuest maakonnast (Jõgevamaa, Tartumaa, Põlvamaa, Viljandimaa, Võrumaa ja Valgamaa). Koostatud ankeedis olid küsimused mõlema portaali kohta eraldi kahes blokis.

Tulemuste analüüs näitas, et *Miksikese* portaal ja sellelt leitud materjalid on õpetajate seas sagedamini kasutatud kui *Koolielu* portaal ja materjalid. Kõige enam kasutatakse leiduvatest materjalidest töölehti. Sagedamini kasutatakse leitud materjale eesti keele ja loodusõpetuse tundides. Portaale *Miksike* ja *Koolielu* kasutatakse peamiselt tundide ettevalmistamiseks, harvem viibitakse koos õpilastega nimetatud portaalide keskkonnas. Väärtuskasvatuslike materjalide hulka hinnatakse rahuldavaks. Nimetatud väärtused, mille kohta soovitakse rohkem materjale on kõik olulised ka õppekava täitmise seisukohalt.

Arutelu osas tuuakse välja uurimuse tulemuste olulisus õpetajatele, töö piirangud ning soovitusel järgnevateks uuringuteks.

Märksõnad: hariduslikud internetiportaalid, väärtuskasvatus, õppekava

Abstract

Primary school teachers' assessments to the use of the internet sites *Miksike* and *Koolielu* based on South- Estonia example

The aim of this Master's thesis was to describe how much primary school teachers use the websites *Miksike* and *Koolielu* and how they assess the materials that are found on these sites. The second aim of this study was to find out how the teachers assess the materials about values education, which are found on these sites.

The theoretical part gives the overview of the criteria for assessing the educational websites, values education in the curriculum and the earlier studies about the use of the internet and websites in the school lessons. The second part of the thesis expands upon the research that was made for this thesis.

The participants of the study were 136 primary school teachers from six South- Estonia counties (Jõgevamaa, Tartumaa, Põlvamaa, Viljandimaa, Võrumaa and Valgamaa). The questionnaire about both websites was divided in two sections.

The analysis of the results showed that teachers use more often the *Miksike* website and the materials from it than they use the *Koolielu* website or the materials from it. Of the materials that can be found on these sites, the teachers use the worksheets most often. Materials are mostly used in Estonian language and natural science lessons. The websites *Miksike* and *Koolielu* are used mainly for to prepare for the lessons, seldom teachers use the websites during the lessons with the pupils. The amount of materials for values education, were estimated satisfied. The values about which the teachers would like to get more materials are also important in the curriculum standpoint.

The importance of this study for the teachers, the limitations of the study and recommendations for further studies are given in the discussion part.

Keywords: educational websites, values education, curriculum.

Sisukord

Sissejuhatus	5
Töös kasutatud mõisted	6
Internet õppetöös	6
Õpetajate arvuti- ja interneti kasutamine.	6
Veebiportaalide kasutamine õppetöös.	8
Ülevaade internetiportaaali Koolielu.ee I kooliastme materjalidest	8
Ülevaade internetiportaaali Miksike.ee I kooliastme materjalidest	10
Erinevad käsitlused internetiportaalide hindamiseks	12
Kriteeriumid hariduslikele internetiportaalidele.	12
Leitud info usaldusväärsus.	13
Väärtused ja väärtuskasvatus	14
Väärtuse ja väärtuskasvatuse mõiste.	14
Väärtuskasvatus Austraalia ja Soome koolides	15
Väärtuskasvatus Eestis.	15
Väärtuskasvatus uuendatud riiklikus õppekavas	17
Uurimuse eesmärk, uurimisküsimused ja hüpotees	18
Metoodika	19
Valim ja protseduur	19
Mõõtevahend	19
Andmetöötluse põhimõtted ja kasutatud meetodid	20
Tulemused	21
Valimi kirjeldus	21
Tulemused vastavalt uurimisküsimustele	21
Hüpoteesi kontroll	31
Arutelu	32
Kasutatud kirjandus	37
Lisa 1	

Sissejuhatus

Õpetajate interneti kasutamise kohta on läbi viidud mitmeid uuringuid (nt vt European Commission, s.a.; Pata, Laanpere, Matsak, & Reiska, 2008; vt Ugur, Pruulmann-Vengerfeldt, Lauk, Raudvassar, & Metsoja, 2008) ja kirjutatud magistritöid (nt Aoveer, 2008; Uibu, 2005). Kiirelt areneval infoajastul on õpetajatel raske suure hulga info seast leida sobivaid materjale, mida õppetöös kasutada (Kink, 2008).

2008. aastal läbi viidud uuringu järgi kasutavad õpetajad oma töös arvutit ja interneti pidevalt ning ei kujuta igapäevatööd ilma nendeta enam ette. Internet on abivahendiks erialatöös (vt Ugur et al, 2008).

Suuremad võimalused interneti kasutamisel õppetöös on algklasside õpetajatel. Kõige sagedamini kasutatakse arvutit õppetöös 1.-3. klassis, enamjaolt paar korda kuus (Pata et al, 2008).

Euroopa Komisjoni (*European Commission*) poolt 2006. aastal läbi viidud uuringus “IKT koolides” (IKT- info- ja kommunikaatsioonitehnoloogia) selgus, et peaaegu kõik Eesti koolid on varustatud arvutite ja internetiühendusega ning see on sarnane kõikides kooliastmetes. Uuring andis ka vastuse, et üldine suhtumine arvuti ning interneti kasutamisse on positiivne, suurem osa õpetajatest on selleks ka kompetentsed (vt European Commission, s.a.).

Üsna sageli tuleb õpetajatöös ette olukordi, kus on vajalik õpiku kõrvale täiendavat lisamaterjali otsida. Tiigrihüppe Sihtasutuse poolt 2007. -2008. aastal läbi viidud uuringu “Õpetajate suhtlemistavad” tulemustes ilmnas, et põhiliselt otsitakse materjale just Eesti internetilehekülgedelt, seda 66,5% vastanud õpetajates. 19,7% õpetajatest otsib lisamaterjale internetis harva. Küsitluses osales 46 kooli üle Eesti, kokku 218 õpetajat. Samas uuringus selgus, et õpetajad suhtuvad kriitiliselt internetist leitud materjalidesse. Mitmed õpetajad kurtsid vigaste materjalide üle ning kinnitasid, et kontrollivad leitu enne kasutamist üle. Sagedamini kasutatakse allikaid, mis on varem osutunud usaldusväärseks (vt Ugur et al., 2008).

2003. aasta uuringu järgi leiab 50% õpetajatest õppematerjale peamiselt *Miksikese* ja *Koolielu* portaalidest (vt Marandi, Luik, Adojaan, Uibu, & Laanpere, 2003). Ka Celia Hirno magistritöö (Hirno, 2005) andis tulemuse, et nimetatud portaaliid on õpetajate seas enamkasutatud.

Õpetajad on ainetundide läbiviimisel huvitatud internetis leiduvate materjalide abi kasutamisest, samuti osatakse suhtuda leitusse kriitiliselt. Seetõttu on ostunud oluliseks uurida, kui sageli kasutavad õpetajad õpiportale *Miksike* ja *Koolielu* ja kuidas hinnatakse neis pakutavaid materjale. Kuna uuendatud Põhikooli riiklikus õppekavas (2010) on pööratud suuremat rõhku väärtuskasvatusele, siis osutus antud magistritöö puhul huvitavaks uurida valitud põhiväärtuste seost olemasolevate materjalidega eelnevalt nimetatud portaalides.

Töös kasutatud mõisted

Internetiportaal - veebiportaal ehk internetiportaal ehk portaal on veebilehekülg, värav, mis viib informatsiooni juurde. Pakub erinevatest allikatest leitud informatsiooni ühes formaadis. Konkreetset materjali kohe portaalist ei leidu, leiab viiteid (Lewis, 2004).

Interaktiivne - vastastikmõjuline, vastastikusel mõjul või suhtlusel põhinev. Infotöötluses ja multimeedias rakendatav tööviis, millele on iseloomulik terminali kasutava inimese ja arvuti (arvutisüsteemi) tihe vastastikune suhtlus (Vääri, Kleis, & Silvet, 2000).

Õpikeskkond - õppijat ümbritsev vaimne, sotsiaalne ja füüsiline keskkond, kus toimub õppekavast lähtuv õppimine (vt Põhikooli riiklik õppekava, 2010a). Õpikeskkond peab looma eeldused õppimiseks lähtudes õpilaste heaolust. Samuti on õppekavas välja toodud kaasaegsete infotehnoloogial põhinevate materjalide kasutamine ja õpilaste suunamine nende kasutamisele õppimise tõhustamiseks.

Tõhusat ja õppimist soodustavat õpikeskkonda iseloomustab Fisheri (2004) järgi kokkukuuluvustunne rühmas, mis toetab indiviidi arengut. Samuti sõltub õpikeskkond lojaalsusest, usaldusest, toetusest, ootustest ja suhtlemisest. Toetuse all mõistab Fisher õppimisel abi ja julgustuse pakkumist, suhtlemise all tagasisidet edu ja ebaedu kohta. Just need kaks viimast tingimust peavad olema täidetud ka virtuaalse õpikeskkonna puhul.

Õppekava - määrus, mis esitab kooli õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, riikliku õppekava põhimõtted, omandatavad pädevused, õppekorralduse alused, nõuded kooliastmete lõpetamiseks, hindamise tingimused, kord ja nõuded õpikeskkonnale (vt Põhikooli ja gümnaasiumi..., 2010).

Virtuaalne õpikeskkond - info- ja kommunikatsioonitehnoloogia arengu läbi tavapärasele õpikeskkonnale lisandunud vorm. Virtuaalset õpikeskkonda iseloomustab Oren'i poolt pakutud Learnet'i mudeli (2000, viidatud Pata, & Sarapuu, 2001j) järgi sotsiaalse, tehnoloogilise ja haridusliku tasandi eristamine. Sotsiaalse tasandi moodustavad keskkonna kasutajad, tehnoloogilise tasandi virtuaalne ruum ning haridusliku tasandi moodustavad õppematerjalid.

Väärtuskasvatus - protsess, mille sihiks peaks olema enda ja teiste väärtuste märkamine; oskus arutleda ja järele mõelda väärtuste üle; luua tingimused väärtuste praktiseerimiseks; peegeldada toimijale tema nõrku ja tugevaid külgi (Pöder, Sutrop, & Valk, 2009). Iseloomukasvatus, mis hõlmab inimese kõlbelise kasvatuses kõrval ka suunitlust toetada laste kujunemist aktiivseteks kodanikeks ja loovateks, analüüsivõimelisteks ning ettevõtlikeks inimesteks (vt Riiklik programm..., 2009).

Internet õppetöös

Õpetajate arvuti- ja interneti kasutamine. Eve Aoveeri (2006) magistritöö „Arvuti kasutamine I ja II kooliastmes ning seda mõjutavad tegurid“ uurimuse tulemustes selgus, et 87% klassiõpetajatest leiavad, et arvutiõpetus võiks alata juba I kooliastmes. Küsitluses osales 140 Eesti koolide õpetajat.

Järelikult on õpetajad huvitatud sellest, et õpilased juba varakult harjuksid õppetöös kasutama arvutit. Tulemused näitasid seda, et tundide läbiviimisel kasutati arvutit keskmiselt mõni kord kuus. Seda eriti peastarvutamise, nuputusülesannete, liikluse, taimede ja loomade ning hääliku pikkuse harjutamise puhul. Sama uurimuse järgi selgus veel, et arvuti kasutamisel õppetöös peavad õpetajad põhilisteks probleemideks kolme põhjust: koolis pole piisavalt arvuteid; tunni ettevalmistamine nõuab palju aega ning õpetajatel pole piisavalt oskusi, et arvutiga töötada.

Euroopa Komisjoni (*European Commission*) poolt 2006. aastal läbiviidud uuringu "IKT koolides" tulemustes selgus, et peaaegu kõik Eesti koolid on varustatud arvutite ja internetiühendusega ning see on ligilähedaselt sarnane kõikides kooliastmetes. Samuti selgus, et 60% Eesti õpetajatest on aasta jooksul enne Euroopa Komisjoni uurimust õppetöös arvutit kasutanud. Euroopa keskmine on 74%.

Sama uuring andis tulemuse, et kuni viie aastase õpetajakogemusega õpetajad kasutavad IKT-d sagedamini pooltes või enamates tundides. Need õpetajad moodustasid valimist kolmandiku. Õpetajate seas, kellel kogemust rohkem kui 20 aastat, oli protsent aga kõigest 6. 2006 a. seisuga ei kasutanud 40% õpetajatest Eestis arvutit. Takistusena nimetasid 53% õpetajatest arvutite vähesust. See-eest nimetati vaid mõnel korral, et puuduvad vajalikud teadmised või ei olda veendunud arvuti kasutamise kasulikkuses (vt *European Commission, s.a.*).

2006. aastal läbi viidud uuring Eesti noorte meediakasutusest andis tulemuse, et 72,3% vastanud õpilastest leiavad, et õpetaja (kooli) ülesanne on õpetada leidma kasulikku ning usaldusväärset infot erinevatelt veebilehtedelt. Küsitluses osales kokku 869 õpilast üle Eesti (vt *Ülevaade Eesti koolinoorte...*, 2006).

Krista Uibu (2005) magistritöös "Klassiõpetaja rollid infoühiskonna tingimustes arvutit õppetöös kasutavate õpetajate näitel" moodustasid valimi pilootuuringu tulemuste põhjal välja valitud viis õpetajat. Uurimuse tulemustes selgus, et osalenud klassiõpetajad kasutavad süstemaatiliselt arvutit ning leiavad, et info ja materjali hulk on suur. See tekitab juurde lisaülesandeid - kontrollida tuleb informatsiooni tõesust ja eakohasust. Näiteks võetakse eeskujuks lisamaterjalide otsimisel vastava aine õpik, millega koostöös otsitakse internetist täiendust. Õpetaja roll on seejuures olla õppematerjali ekspert ja õppetöö individualiseerija.

14. jaanuaril 2010 vastuvõetud uuendatud riikliku õppekava koostamisel lähtuti sellest, et traditsioonilise töövihiku formaat on igas aines õpetajat piirav, jättes vähe valikuvõimalusi. Õppevara kvaliteedi tagamiseks tuleks iga materjali retsenseerida. Selle aluseks tuleb võtta ainedidaktika, arengupsühholoogia, keelekasutus ja loogilisel arutlusel põhinev aspekt (Luisk & Kello, 2006).

Vastavalt õpetaja kutsestandardi 5. peatüki jao 5.1 punkti 5.1.4 järgi peab tavakasutajast õpetaja oskama kasutada õpiprogramme ja veebipõhiseid õpikeskkondi. Samuti peab õpetaja oskama

valitud materjale ning õpikeskkondi integreerida teiste tundidega, valmistada elektroonilisi ja veebipõhiseid õppematerjale, järgima veebipõhise informatsiooni ning materjalide kasutamise häid tavasid. Käesoleva töö jaoks on oluline õpetajate kutsestandardi alapunkt 4, mis ütleb, et õpetaja peab oskama leitud infot/allikaid/materjale kriitiliselt hinnata ja neile korrektselt viidata (vt Tartu Ülikool Haridusteaduste..., 2009).

Veebiportaalide kasutamine õppetöös. Eraldi on tehtud palju uurimusi IKT kasutatavuse kohta õppetöös (nt Hirno, 2005; Uibu, 2005); õpetajate arvuti ja interneti (nt Aoveer, 2006; vt European Commission, s.a.; vt Rowand, 2000) ning õpilaste interneti kasutamise kohta (vt Demner, 2001). Vähe leidub aga uurimusi, mis on konkreetselt suunatud sellele, millistest veebiportaalidest ja mille alusel õpetajad oma tundide ettevalmistamiseks materjale leiavad.

Göktase, Yildirime ja Yildirimi (2008) uurimus „The keys for ICT integration in K-12 education :teacher’s perceptions and usage“, milles osales 1429 algõpetuse õpetajat üle Türgi, andis tulemused, et 25% õpetajatest kasutavad internetti kui abivahendit õppetöös, 34% kasutavad internetti osaliselt ning 37,5% õpetajatest ei kasuta internetti üldse. Õpetajad, kes kasutavad internetti kui abivahendit, teevad seda põhiliselt tundide ettevalmistamise eesmärgil (47,3%). Materjale leitakse erinevatest veebiportaalidest. 22,6 % õpetajatest kasutab aga veebiportaale ka tunni läbiviimisel.

Sarnane uurimus viidi 2000. aastal läbi ka USA üldhariduskoolides. Tulemustes selgus, et tundide ettevalmistamiseks kasutab internetti 16 % õpetajatest. Meelsamini tegid seda just nooremad, vähestaazikad õpetajad (vt Rowand, 2000).

C. Hirno (2005) magistritöö „Eesti üldhariduskoolide õpetajaid mõjutavad tegurid info- ja kommunikatsioonitehnoloogia rakendamisel“ käsitles põgusalt ka *Miksikese* ja *Koolielu* portaalide rakendamist õppetöös. Valimis olid 5. ja 9. klasside aineõpetajad. Kõige aktiivsemalt kasutatakse portaale loodus- ja humanitaarainetes, vähem loovainetes. Enamasti otsivad õpetajad neist töölehti, ideid ja infot. Vähe kasutatakse eelnimetatud portaale tundide läbiviimiseks.

Ülevaade internetiportali Koolielu.ee materjalidest

Koolielu on Õpetajate Võrguvärvast arendatud haridusportaal, mida on täiendatud ja uuendatud. Idee algatajaks oli Tallinna Ülikooli kasvatusteaduste doktorant ja haridustehnoloogia keskuse juhataja Mart Laanpere. *Koolielu* edasiarendajaks ja vastutavaks toimetajaks oli Krista Eskla. 2002-2005 toimetab *Koolielu* Kristi Kasper. Seejärel jätkas tööd Elo Allemann. *Koolielu* portaali õppematerjalide struktuur on koostatud aineekspertide poolt. Õppematerjale kontrollivad ja hindavad aineekspertid, kes töötavad või on töötanud õpetajana (vt Koolielu, 2009a).

Koolielu portaal pakub õppematerjale igale vanuseastmele ning erinevate õppeainete jaoks. Materjale leiab „Õppeained“ pealkirja alt. Käesoleva töö eesmärgiks on uurida, mida pakub

Koolielu portaali kooliastmele. Selleks tuleb veebilehel valida alapealkiri "*Algõpetus*".

Õppematerjalid on jaotatud sisu järgi: innovatiivsete vahendite juhendid ja õppematerjalid; matemaatika; oskusained; üldõpetus; arvuti koolis; kogukonnad; virtuaalne õppetund; eesti keel; loodusõpetus; inimese ja kodanikuõpetus; eestikeelne õppevara; vene keel; projektõpe; DigiTiigri koolituse tööd (vt *Koolielu*, 2009b).

Täpsemalt on uuritud, mida pakub *Koolielu* portaali matemaatika, eesti keele, loodusõpetuse tundideks ning milliseid viiteid on teistele veebilehekülgedele. Matemaatika jaoks on materjale geomeetria, murdude, liitmise ja lahutamise, korrutamise ja jagamise, hulkade, arvude ja mõõtühikute teemade jaoks. Samuti leiab viiteid veebilehtedele, kontrolltöid ning matemaatilisi mängu.

Õppematerjalide alt leiab kaks matemaatilist mängu. Esimene tunnisteadmiseks on Gustav Adolphi Gümnaasiumi õpetaja Kristi Rahni poolt välja pakutud slaidiesitlus. Selle jaoks oleks tarvis tund läbi viia arvutiklassis. Sobib nii rühma- kui ka paaristööna. Esitlust saab kasutada esimeste tunnisteadmise ja ruumis paiknemise õpetamisel, kordamisel. Teine mäng on koostatud Teach-ict.com keskkonnas ning on mõeldud 3. klassis kahekohaliste arvude korrutamise harjutamiseks. Ülesandeks on valida õige vastus vastusevariantide seast. Seda mängu võivad õpilased ka ise enne kontrolltööd või tunnikontrolli harjutamisena kasutada.

Kõige rohkem leiab materjale liitmise ja lahutamise kohta. Töölehti ning erinevaid ülesandeid, mängu, tunnikonspekte on õpetajate poolt üles pandud 42. Keskmise hinde järgi on positiivsemat tagasisidet saanud Eve Randveri poolt koostatud elektrooniline töövihik arvutamise treenimiseks. Tiitellehelt leiab juhise, kuidas ülesandeid lahendada - õige vastuse puhul muutub vastus roheliseks, vale puhul punaseks. Nii on õpilastel kohe võimalik saada tagasisidet ning vajadusel vastust parandada. Sobib nii kodus harjutamiseks kui ka lahendamiseks arvutiklassis (vt *Koolielu*, 2009c).

Pakutud on ka viit drillprogrammi. Quick Flash on korrutustabeli harjutamiseks mõeldud programm. Vastuste trükkimisel on ajalimiit. Valida saab taseme, kust alustada. Ülesanded tehakse läbi mitu korda. Sobib kodus iseseisvalt harjutamiseks. Drillprogrammid sobivadki kõige paremini peastarvutamise harjutamiseks ning mälu treenimiseks.

Eesti keele teemade valik on järgmine: aabitsaperiood, õigekiri, sõnaliigid, lauseõpetus, sõnavara, lugemine, kirjutamine, klassiväline kirjandus, kordavad ja kokkuvõtavad tööd, jutustamine, kasulikud veebiviited.

Kõige rohkem materjale on õigekirja harjutamiseks. Pakutud on töölehti, tunnikavasid. Arvuti

kasutamiseks sobivad elektroonilised töölehed. Rohkem on siiski pakutud töölehti, mis tuleb välja ptrükkida ning tunnikavasid. Elektrooniliste töölehtede puhul on õpilase ülesanneteks klaviatuuri abil trükkimine või hiire abil sõnade lohistamine.

Kasulike veebilehtede viidete alt leiab näiteks e-töölehed II klassile. Need on mõeldud spetsiaalselt integreeritud arvutitundide läbiviimiseks. Materjalid on antud õppenädalate kaupa. Töölehed on lihtsad ning arendavad lisaks ainealastele oskustele ka arvutikäsitlemisoskust.

Loodusõpetuse teemavaldkondi on 15: taimed, loomad, inimene, toitumine ja tervis, organismide mitmekesisus, maailmaruum, Maa, kliima, keskkond, loodusvarad, kaart, elekter ja magnet, testid ja kontrolltööd, Science, kasulikud veebiviited. Kõige rohkem leidub materjale loomade, taimede ja inimese teemade kohta. Samuti on veebiviiteid tunduvalt rohkem kui eesti keele ja matemaatika puhul. Nagu matemaatika ja eesti keele puhul, on ka loodusõpetuse teema all pakutud materjalidest enamus töölehed, slaidiesitlused ning tunnikavad.

Töölehti on selliseid, mis tuleb välja trükkida, kuid ka selliseid, mida sobib arvutiklassis töötamisel kasutada. Näiteks tööleht kodu- ja metsloomadest 1. klassile. Eesmärgiks on õpetada tekstitöötlmist. Täpsemalt teksti allajoonimist ning sõnade värvimist tekstis.

Taimede teema alt leiab slaidiesitluse, mis on mõeldud rabametsa osa kordamiseks ning kinnistamiseks. Tegemist on esitlusega, mis annab võimaluse kõigile neile, kellel pole võimalik rabametsa oma silmaga näha. Pealkirjaks on „*Sügisese rabametsa võlu ja valu*“. Töö autor on Eha Kaukvere. Materjal on valminud Tiigrihüppe Sihtasutuse toel ning võitis Koolielu konkursil III koha (vt Koolielu, 2009d).

Teema alt „*Inimesed*“ leiab inimeseõpetuse teste 2. klassile. Näiteks on koostatud Hot Potatoes programmi abil test inimese ajast ja lihastest. Testis on igale küsimusele 2 vastusevarianti ning õpilane saab peale sooritamist kohe tagasiside tehtud töö tulemuse kohta.

Kasulikke veebiviiteid leidub ka loodusõpetuse kohta. Õpilased leiavad neist iga teema jaoks sobivaid internetilehekülgi. Eriti hästi sobivad need iseseisvaks õppimiseks ja kordamiseks. Näiteks virtuaalses keskkonnas olev herbaarium <http://www.cybernature.ee/herb/>. Herbaarium sisaldab 297 rohhtaime kirjeldusi ning fotosid.

Ülevaade internetiportaali Miksike.ee I kooliastme materjalidest

Miksike.ee sisaldab endas tasuta ja tasulist osa (*Minu Miksike*). Tasulise osa jaoks tuleb tellida valitud pakett. Võimalik on valida terve õppeaasta pakett või ligipääs ainult ühele või kahele ainele. *Minu Miksikese* tasulise paketi on tellinud 2011. aasta mai seisuga (05. mai) 252 kooli (vt Miksike,

s.a. a). Järgnevalt *Miksikese* tasuta osast, millele on ligipääs kõigil.

Pealkirja „*E-lehed*“ alt leidub tasuta materjale nii õpetajale kui ka õpilasele. Teemad on jaotatud klasside kaupa ning õppematerjal järgib riiklikku õppekava. Samuti on põhilehtede juurde ka lisamaterjal. Lisamaterjalideks on kontrolltööd; moodne kordamine; funktsionaalne lugemine; lugemiskontroll, näidendid, lisamaterjalide kogu, ideed.

Põhilehed on jaotatud klasside kaupa kaheksaks eraldi teemaks. Ka need teemad jagunevad konkreetsemateks teemadeks. Iga teema jaguneb omakorda õpetajate raamatuks ning teemalehtedeks. Õpetajate raamatu osa annab ülevaate õpetajale, mida on konkreetse teema puhul vaja silmas pidada, mida tunnis käsitleda, milliseid küsimusi esitada. Teemalehti on 1-2 ning lisaks veel emakeele ja matemaatika töölehed.

Näiteks jaguneb I klassi põhiteema „*Perekond ja kodu*“ 23 alateemaks. Nende seas näiteks järgmised teemad: „*Mis on kodu?*“, „*Kes elavad minu peres?*“, „*Vanavanemad*“, „*Aastaajad*“, „*Minu pere tööd*“, „*Minu rahvas*“. Lisamaterjalideks on lugemistekstid, matemaatika ja emakeel, tähtpäevad ja kontrolltööd. Kontrolltöödele ligipääs on aga piiratud. Selleks on vajalik tellida *Miksikese* tasuline pakett.

Põhilehtede juurde kuuluvate lisamaterjalide seast leiab materjale moodsaks kordamiseks. *Miksikese* kodulehel on moodsa kordamise kohta öeldud, et see on rutiin kaasaegsel tasemel. Kordamise teemad on jaotatud ainete kaupa. I kooliastmele leiab materjale emakeele, matemaatika, loodusõpetuse tundideks. Näiteks tuleb loodusõpetuse kordamises panna kokku lauseid. Sõnakastid tuleb hiirega joonte peale tirida ning nii lause moodustada. Kontrollimiseks tuleb vajutada nupule „*Kontrollin*“. Emakeele tunni jaoks leiab lausete lõpetamise harjutuse 1.-3. klassile. Hiirega tuleb paremal olevad kastikesed vasakule poole õigesse kohta tirida. Vastuse kontrollimiseks tuleb vajutada nupule „*Kontrollin*“. Matemaatika tunni kordamisülesandeks 1.-3. klassile on arvutamine 100 piires. Vasakul kastikeses on tehted ning paremal kastikeses vastused. Hiirega tuleb vastuse kastid õige tehte taha tirida. Vastuste kontrollimiseks tuleb ka selle ülesande puhul vajutada nupule „*Kontrollin*“ (vt *Miksike* s.a. b).

Materjale leidub lisaks põhiteemadele samuti teema „*Lingid ja otsing*“ alt. Seal on toodud viited õppematerjalidele erinevate teemade kaupa. Näiteks leidub viiteid kino, meedia, eesti keele, tööõpetuse jne kohta. Teema „*Kino*“ alt leiab viiteid filmidele, multifilmidele ja sellele, kuidas neid üldse tehakse.

Õpetaja leiab lisamaterjalide seast põnevaid ideid ning materjale tundide ning tunnivälise tegevuse mitmekesisemaks ja mängulisemaks muutmiseks. Eraldi on välja toodud tööõpetuse tunni

materjalid ja tööjuhendid.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et *Koolielu* internetiportaal sisaldab põhiliselt materjale, mida õpetaja saab kasutada tunni ettevalmistamiseks. Näiteks leiab sealt palju tööjuhendeid, tunnikavasid, töölehti. Leidub materjale arvutiklassis töötamiseks. Samuti leiab *Koolielu.ee* lehelt viiteid teistele lehekülgedele. *Miskikese* internetiportaali tasuta osa sisaldab sarnaselt *Koolielu* portaalile materjale tundide ettevalmistamiseks. Samas leiab sealt ülesandeid ka arvutipõhiseks kordamiseks.

Adojaan, Marandi ja Sarapuu (1998) ütlevad artiklis “Õpiotstarbeliste WWW-lehekülgede hindamine”, et üks tähtsamaid oskusi tänapäeva ühiskonnas on oskus kasutada ja hinnata kättesaadavat infot ning sellega võiks arvestada ka õppematerjale valides.

Erinevad käsitlused internetiportaalide hindamiseks

Kriteeriumid hariduslikele internetiportaalidele. Internet on pidevalt uuenev ning uusi portaale lisandub pea iga päev. Piiramatut vabadust, ülekaalukas informatsiooni hulk ja võimalus igaühel võtta osa uute teadmiste loomisest muudavad internetist sobiva materjali leidmise keeruliseks. Sobiliku valiku tegemiseks tuleb lähtuda teatud kriteeriumitest. Nii saab olla kindel, et leitud materjalid vastavad nõuetele ning on usaldusväärsed. Kriteeriumite all mõistetakse teatud iseloomulikke tunnuseid ja standardeid, mis aitavad õpetajal hinnata veebiportaali väärtust (vt Boklaschuk & Caisse, 2001).

Boklaschuk ja Caisse (2001) nimetavad hariduslike veebilehtede hindamisel sisu poolest järgmisi kriteeriume: publik (*audience*) (kellele veebileht on mõeldud), usaldusväärsus (*credibility*), täpsus (*accuracy*), objektiivsus (*objectivity*), katvus (*coverage*), materjalide uudsus/ajakohasus (*currency*). Tehnilise poole pealt on kriteeriumiteks veel visuaalne ilme (*visual appeal*), ligipääsetavus (*accessibility*) ja veebilehe kasutatavuse kergus (*easy-to-navigate*).

Sarnaselt Boklashcuki ja Caisse'i kriteeriumitele jagatakse ka *EvaluTech* kodulehel kriteeriumid kaheks: sisu poole ning tehnilise poole pealt. *EvaluTech* on internetikeskkond, kust on võimalik leida õpetajaid abistavaid materjale.

1. Sisu poolest: täpsus (*accuracy*), sobivus (*appropriateness*), maht (*scope*).

Nende all mõistetakse vigadevaba informatsiooni, uudsust, korrektsust, mainet, autorlust, vastavust õppekavale.

2. Tehnilise poole pealt: kasutatavuse kergus, lehel liikumine (*navigation*), esitus (*presentation*).

Nende kriteeriumite all mõistab autor põhiliselt kiiret ligipääsu lehele, portaali kujundust, lihtsust (vt EvaluTech, s.a.).

Sarnased kriteeriumid toovad välja ka Adojaan, Sarapuu ja Marandi (1998). Õpiotstarbelisi veebilehti tuleb hinnata tehnilise külje, ainealase korrektsuse, metoodika toetuse ja õppekavaga

seostamise võimaluse põhjal. Ainealase korrektsuse ja metoodika toetuse all nimetatakse just teemade vastavust õppekavale.

Raamatus „The Internet and Young Learners“ on välja toodud neli kriteeriumi, mis aitavad õpetajal paremini otsida sobivaid veebiportaale õppetööks. Nendeks kriteeriumiteks on:

- otsida lihtsaid veebilehti huvitava graafikaga;
- otsida veebilehti, mis avanevad kiiresti;
- otsida veebilehti, mida on kerge kasutada;
- olla kindel, et tead, kes on veebiportaali taga (Lewis, 2004).

Ehk kokkuvõtvalt on samuti oluliseks portaali lihtsust, kujundust, ja autorlust.

Lesley University Library (2007) kodulehel on toodud välja 8 kriteeriumi, mis aitaksid õpetajal ja õpilastel välja valida sobivaid internetiportaale. Nendeks kriteeriumiteks on:

- põhjus e eesmärk (<i>purpose</i>)	- materjalide uudsus/ajakohasus(<i>currency</i>)
- autorlus (<i>authority</i>)	- vastutus (<i>responsibility</i>)
- objektiivsus (<i>objectivity</i>)	- selgus (<i>clarity</i>)
- sobivus (<i>appropriateness</i>)	- ligipääsetavus (<i>accessibility</i>)

Samuti on sellel lehel välja toodud kriteeriumid, mis hõlmavad autorlust, sisu, sobivust, korrektsust, materjalide uudsust. Oluliseks peetakse, et sisu vastaks vanuseastmele ja oleks korrektselt vormistatud. Autorluse koha pealt rõhutatakse, et autor oleks teemade osas piisavalt asjatundlik ning oleks võimalik autoriga ühendust võtta. Siingi on nimetatud lehe ligipääsetavust ning olulisust kontrollida, millal on lehel viimati uuendusi tehtud ja millal on materjal lisatud (vt Lesley...2007).

Sarnased kriteeriumid on nimetatud koolide veebihindamise juhendi all arvutikäsitusõpetuse praktikumi leheküljel (vt KoolideVeebihindamise..., 2007).

Samuti lähtub *Koolielu.ee* portaali õppematerjalide kvaliteetnõuete osas sarnastest punktidest.

Nõuded on jagatud kolme gruppi:

1. Sisu
2. Teostus
3. Autorlus

Iga grupi alla loetletakse kriteeriume sarnaselt Lesley University Library kodulehel olevate kriteeriumitega (vt Koolielu, 2009c).

Leitud info usaldusvärsus. Kuna internetiportaalist otsitakse infot ning materjale, siis abiks on kindlasti oskus leitavat infot hinnata. Selleks on sobilikud Eensalu jt raamatus „Infotöö ja karjääriteave“ välja toodud kriteeriumid, mille alusel leitud infot hinnata. Samade põhimõtete järgi on võimalik õpetajal hinnata erinevaid õpiotstarbelisi internetiportaale. Selleks soovivad autorid kasutada erinevaid relevanttsuse hindamise meetodeid. Lihtsamaks on nn CARS meetod. Lühend CARS tuleb inglise keelsete sõnade esitähtedest.

C – credibility (*usaldatavus*)

A – accuracy (*korrektsus*)

R – reasonableness (*erapooletus*)

S – support (*toetus*)

Usaldatavuse all mõistetakse, et allikas oleks kontrollitud. Samuti muudab selle usaldusväärseks tuntud ning mainekas haldaja. Korrektsus tähendab detailsust, ajakohasust ning mille eesmärk on anda tõest materjali. Erapooletuse all mõistetakse objektiivsust ning õiglust eesmärgiga leida allikas, mis käsitleb soovitud teemat mõistlikult ning arukalt. Toetus tähendab aga viiteid, kontaktandmeid (Eensalu, Lehtsalu, Rammo, & Rebas, 2003). Järgides neid nelja lihtsat põhimõtet suudab õpetaja ise teha valiku internetiportaali sobilikkusest ning seal olevate materjalide usaldusväärsusest.

Internet võib olla selle kasutajale mure allikaks, eriti selles osas, mis puudutab sobimatutele materjalidele ligipääsu. Paljude veebilehtede puuduseks on madal kvaliteet või pole need tekstilisel tasemel sobivad (O'Hara, 2004).

Kokkuvõtlikult võib erinevate kriteeriumite põhjal öelda, et haridusliku eesmärgiga portaali puhul on olulisel kohal selle maine, autorid, lehe kujundus ning uuendused. Kuna tegemist on portaalidega, mis tegelevad informatsiooni vahendamise ning jagamisega, siis peab leht olema võimalikult mõistetav ning lihtsa kujundusega. Samuti peab infootsijal olema võimalus kontrollida tausta, kust ja kellelt leitud materjal pärineb ja millal see on lisatud. Ehk siis põhilised kriteeriumid, mille alusel hariduslikke veebiportale valida, oleksid järgmised: portaali kujundus ja maine, kasutatavuse lihtsus/ligipääsetavus, materjalide rohkus ja portaali usaldusväärsus. Kriteeriumid, mille alusel veebiportaalidest materjale otsida, oleksid aga kokkuvõtvalt järgmised: autori usaldusväärsus, materjalide uudsus, sisu, korrektsus ja vastavus õppekavale.

Väärtused ja väärtuskasvatus

Väärtuse ja väärtuskasvatuse mõiste. Lindgren ja Suter (1994) nimetavad väärtuseks millegi hinnalisust, mis võib rajaneda mis tahes sobivaks peetaval kriteeriumil - huvil, kasulikkusel, staatusel, sotsiaalsel aktsepteeritavusel jne. Väärtuseks nimetatakse mõnda asjatundmust, millega arvestatakse valikute tegemisel ja tegevuse kavandamisel. Arvatavasti kujuneb väärtuste süsteem inimesele märkamatuks kasvatus tulemusena (Blackburn, 2002; Meos, 2002).

Pöder, Sutrop ja Valk (2009) selgitavad väärtuskasvatust kui protsessi, mille sihiks peaks olema õppida enda ja teiste väärtusi märkama; õppida arutlema ja järele mõtlema väärtuste üle; luua tingimused väärtuste praktiseerimiseks; peegeldada toimijale tema nõrku ja tugevaid külgi. Aspini (2000) järgi on väärtuskasvatuse eesmärk anda noortele teadmised inimestevahelisest suhtlemisest võimega neid teadmisi intelligentselt ja harjumuslikult kasutada. Aspin näeb väärtuskasvatust kui

investeeringut tulevikku. Väärtuseid edastades antakse noorele võimalus astuda tulevikku, mis on parem kui see, milles elame.

Schiller ja Bryant (2009) on välja toonud 16 põhiväärtust, mida tuleks väikelastele õpetada. Nendeks on: empaatia ja hoolivus, sõltumatus ja eneseusaldus, koostöö, julgus, truudus, kannatlikkus, otsusekindlus ja pühendumine, uhkus, õiglus, leidlikkus, abivalmidus, lugupidamine ja austus, ausus, vastutus, huumorimeel, tolerantsus. Sarnaseid väärtusi on nimetanud ka teised autorid (Niemi, 2009; Valk, 2006; Veisson, 2008).

Väärtuskasvatus Austraalia ja Soome koolides. National Values Education Project on Austraalia Valitsuse poolt rahastatud riiklik algatus. Projekti rahastati aastatel 2004-2008, et toetada koole ühtselt ja eesmärgipäraselt väärtuste õpetamisel (vt Queensland Government, 2005).

2002. aastal toetas Austraalia Ministrite Nõukogu (*The Ministerial Council on Education, Employment, Training and Youth Affairs*) ühehäälselt väärtuskasvatuse õpetust. Samuti kinnitati, et haridus on sama palju isiksuse arendamine, kui see on õpilaste varustamine kindlate oskustega. Väärtustel põhinev õpe tugevdab õpilaste enesehinnangut, optimismi ja pühendumust isiklikule täiendamisele; aitab õpilasel harjutada eetilisi hinnanguid ja sotsiaalset vastutustunnet.

Samuti leiti, et koolist lahkudes peaks õpilane olema enesekindel, optimistlik, kõrge enesehinnanguga ning omama alust edasiseks potentsiaalseks rolliks peres, ühiskonnas kui ka tööjõus. Õpilane peab olema oma ülesannetes vastutustundlik ja otsustusvõimeline. Seda nii moraalse, eetilise kui ka sotsiaalse poole pealt. Peab mõistma, miks asjad on nii nagu on; tegema mõistuspäraseid ja teadlikke otsuseid enda elu kohta; vastutama oma tegude eest.

Üheksa põhiväärtust Austraalia koolides: hoolimine ja kaastunne; endast parima andmine; õiglus; vabadus; ausus ja usaldusväarsus; rikkumatus; austus; vastutusvõime; mõistmine, tolerantsus, kaasamine (vt Australian Government, 2005).

Soome koolides peetakse väärtuskasvatust oluliseks alates 1990ndatest aastatest ja sellega tegeletakse läbi kogu koolitegevuse. Samuti rõhutab riiklik õppekava väärtuskasvatuse õpetamist kõikides ainetes (Valk, 2006).

Soome põhikooliseaduse järgi on õpetuse eesmärgiks toetada õpilase kasvamist eetilisel vastutustundlikuks ühiskonnaliikmeks, anda eluks vajaminevaid teadmisi ning oskusi. Väärtused, mis peavad õpetuses esindatud olema, on järgmised: inimõigused, võrdsus, demokraatia, looduse mitmekesisuse ja keskkonna elujõulisuse säilitamine ning multikultuursuse heakskiit. Õpetus peab esindama õppekava aluste järgi kollektiivsust, vastutustunnet ning vabaduse austamist ja üksikisiku õigusi. Suurt tähelepanu pööratakse tolerantsuse edendamisele (Niemi, 2009).

Väärtuskasvatus Eestis. Riiklik programm "Eesti ühiskonna väärtusarendus 2009-2013" on eesmärgiks seadnud hoida ja arendada väärtusi, mis kindlustavad Eesti ühiskonna sotsiaalse arengu. Programmis on väärtused tinglikult kaheks jaotatud: moraalsed väärtused (ausus, õiglus, hoolivus,

lugupidamine enda ja teiste vastu) ja sotsiaalsed väärtused (vabadus, vastutus, rahvuslus, sallivus).

Samas programmis on välja toodud ka vajalikkus panna rõhku väärtuste arendamisele just varases koolieas. Põhjusena on nimetatud väärtuste kujunemine selles eas. Programm asetabki põhirõhu laste ja noorte väärtuskasvatusele (vt Riiklik programm..., 2009).

Sarnaselt riiklikule programmile on 2010. aastal algatatud Tartu Ülikooli Kliiniku Lastefondi ja Tartu Ülikooli ühisprojekti “Väike heategija - koos õpime tegema head!” eesmärgiks seatud eelduste loomine aktiivsete ja teistega arvestavate kodanike kasvamiseks läbi enesekindluse tõstmise, abistamise soovi suurendamise ja algatusvõime toetamise.

Eestlaste soov tegeleda heategevusega on aastatega langenud. Noorte soov vabatahtlikult inimesi abistada on aastatega 1999-2005 vähenenud 52%-lt 44%-le (Toots, Idnurm, & Ševeljova, 2006). Projektis “Väike heategija...” rõhutataksegi, et kodanikuaktiivsusele ja heategevusele suunatud jätkusuutliku väärtuskasvatusega tuleb alustada juba lapseeas. Projekti sihtgrupiks on esimese kooliastme õpilased. 2011.aasta alguses anti välja kogumik. Sellega on võimalik tutvuda Lastefondi internetileheküljel. Kogumiku koostamise eel viidi õpetajate seas läbi küsitlus, selgitamaks, milliseid olemasolevaid õppematerjale kasutavad õpetajad väärtuste edastamiseks. Õppevara, mida kasutatakse, on juhuslikku laadi. Näiteks lasteraamatud, nõuanderaamatud, aga ka elektroonilised materjalid (vt Jaani, Lääne, & Pisuke, 2011).

Sama kogumiku koostamisel uuriti ka internetiportaale *Miksike* ja *Koolielu*. Selgus, et materjale väärtuskasvatuse kohta on vähe või need on liiga ühekülgsed (vt Jaani et al, 2011). Käesoleva magistritöö autori jaoks pakkus huvi, mida arvavad algklassiõpetajad ise neis portaalides leiduvate väärtuskasvatustlike materjalide kohta.

2006. aastal läbi viidud uuringust selgus, et õpilaste, õpetajate ja lastevanemate arvates on kõige tähtsamateks väärtusteks koolis saavutused õppetöös, enesetäiustamise püüe, viisakas käitumine, ausus ja distsipliin. Inimestevahelisi häid suhteid, hoolivust, abivalmidust ja sallivust peeti vähem oluliseks (Veisson, 2008).

Headeks iseloomuomadusteks loeb Talts (1998) järgmisi kasvatusväärtusi: ausus, õiglus, kohusetunne, vastutustunne. Vastavasisuliselt tekste ning materjale kasutades aitab õpetaja neid väärtusi õpilastes paremini teadvustada. Samuti rõhutab ta, et klassiõpetajal on aineõpetajaga võrreldes paremad võimalused väärtuste arendamiseks läbi õppekava, sest tal on võimalus ühes aines rakendatut kasutada erinevates ainetes ning et kasvatusväärtuste omaksvõtt I kooliastmes saab toimuda õpetajapoolse läbimõeldud tegevusena (Talts, 1998).

2008. aastal viidi Laura Lillese ja Pille Valgu poolt läbi uurimus „Õpetajate vaated väärtuskasvatusele“. Uurimuses osales 65 uuritavat. Tulemustes selgus, et õpetajad polnud rahul kehtiva õppekavaga (16 vastanut), mis oli liiga mahukas ning ei võimaldanud väärtuste kujundamist. Lahendust sellele nähti õppekava muutmises. Õppekava uuendamise eesmärgina

nimetati, et rohkem on vaja aega väärtuskasvatusele pühendumiseks (10 vastanut) (Lilles & Valk, 2009).

Väärtuskasvatus uuendatud riiklikus õppekavas. Väärtushoiakute kujundamisel on just esimestel kooliaastatel suur roll. Selles vanuses on tähtsal kohal eneseväärikuse arendamine, teiste vaatenurgast asjade nägema õppimine, empaatia arendamine, lugupidamine teiste suhtes, heatahtlikkus. Olulised märksõnad on hoolivus, tänama õppimine, tunnustamine, kokkukuuluvustunde kujundamine (Valk, 2006).

Põhikooli- ja gümnaasiumi uuendatud riiklik õppekava kinnitati Eesti Vabariigi Valitsuse poolt 14. jaanuaril 2010. Uues õppekavas on ainemahte vähendatud ainetevahelise lõiminguks. Uuendatud õppekavale läheb I kooliastmest esimesena üle 1. klass. Tähtajaks koolidele on seatud 2011./2012. õppeaasta. Terviklik rakendustähtaeg on seatud 2013./2014. õppeaastaks (vt Haridus- ja Teadusministeerium, s.a.).

2010. aastal kinnitatud uue riikliku õppekava järgi on väärtuskasvatus õppetöösse toodud kõiki ainetunde läbiva teema „*Väärtused ja kõlblus*“ abil (vt Põhikooli riiklik...2010b). Käesolev töö lähtub uuest kinnitatud riiklikust õppekavast ning sellest, millistest väärtuskasvatuslikest materjalidest on õpetajate hinnangul puudus.

Põhikooli riikliku õppekava (2010a) § 2. Põhihariduse alusväärtuste lõike 2 alusel on põhikooli ülesanne kujundada väärtushoiakuid ja- hinnanguid, mis on õpilase isikliku elu ja ühiskonna eduka toimimise aluseks. Sama paragrahvi kolmas lõige täpsustab, kust tulenevad õppekavas oluliseks peetud väärtused. Alusväärtuste all mõistetakse riikliku õppekava järgi üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidarism, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).

Väärtushinnangute omandamine ja arendamine peab toimuma kogu kooli õppeprotsessi tulemusena (vt Põhikooli riiklik..., 2010a). Tunnis käsitletud teemad ja õpitud teadmised ei tohiks jääda eraldatuks muust koolielust ja toimuvast. Õppiija peab saama võimaluse õpitud väärtusi rakendada ja nii neid välja kujundada (vt Arenev õppekava..., 2006). Kinnitatud uues õppekavas on välja toodud üldpädevused, mis on olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Käesoleva töö jaoks on oluline väärtuspädevus. See hõlmab suutlikkuse hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalinormide järgi; tajuda ja väärtustada enda seotust teiste inimestega; väärtustada loomingulisust ja kujundada ilumeelt. Sotsiaalsete pädevuste all on nimetatud oskust teha koostööd inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suheldes (vt Põhikooli riiklik..., 2010a).

I kooliastmes taotletavate pädevuste seas on loetletud, mida peab õpilane I kooliastme lõpus

suutma. Nimetatud on lugupidamine oma perekonna, klassi ja kooli suhtes; viisakas käitumine; lubaduste täitmine; teadmine, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskus kaaslast kuulata ja teda tunnustada.

Riikliku õppekava paragrahv 8 lõike 1 järgi tuleb esimeses kooliastmes keskenduda kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele. Samuti keskendutakse põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel (vt Põhikooli riiklik..., 2010a).

Uurimuse eesmärk, uurimisküsimused ja hüpotees

Antud uurimuse eesmärgiks on kirjeldada haridusportaalide *Miksike* ja *Koolielu* kasutamiskiivsust algklasside õpetajate hulgas ning kuidas nad hindavad neis leiduvat infot. Põhikooli uuendatud riiklikusse õppekavasse on lisandunud läbiv teema „*Väärtused ja kõlblus*“ (vt Põhikooli riiklik..., 2010b). Seetõttu uuritakse ka seda, kuidas õpetajad hindavad *Miksikese* ja *Koolielu* portaalides olevaid väärtuskasvatustlikke materjale. See annab ülevaate, millised materjalid on hetkel algklasside õpetajate poolt kasutatavad ja millistest materjalidest tuntakse puudust. Eesmärgi täitmiseks püstitati järgmised uurimisküsimused:

- kui sageli kasutavad algklasside õpetajad haridusportaale *Miksike* ja *Koolielu*;
- milline on algklasside õpetajate hinnang haridusportaalidele *Miksike* ja *Koolielu*;
- millistel eesmärkidel ja kuidas kasutatakse *Miksikese* ja *Koolielu* portaale;
- mis on *Miksikese* ja *Koolielu* portaalide kasutamise peamised põhjused;
- milliste kriteeriumite alusel valivad algklasside õpetajad *Miksikese* ja *Koolielu* portaalidest materjale;
- milline on algklasside õpetajate hinnang väärtuskasvatusega seotud materjalidele.

2003. aastal läbi viidud uuringus selgus, et õpetajate poolt enim kasutatavad portaalid on *Koolielu.ee* ja *Miksike.ee* (Marandi et al, 2003). Kuna tegemist on mitme aasta taguse uuringuga, siis püstitati hüpotees seoses õpetajate staažiga: *Koolielu.ee* ja *Miksike.ee* on staažikamate õpetajate seas endiselt enamkasutatavad hariduslikud portaalid, nooremad õpetajad teavad nimetada uuemaid portaale.

Metoodika

Valim ja protseduur

Uuritavaks rühmaks olid Lõuna-Eesti kuue maakonna (Jõgevamaa, Tartumaa, Põlvamaa, Võrumaa, Viljandimaa ja Valgamaa) algklasside õpetajad. Kuue maakonna algklasside õpetajate üldkogum on umbes 710. Valim moodustab 19% (136 õpetajat) üldkogumist ja on seega usaldusväärne. Tartu linna koolidest võeti valimisse kolm gümnaasiumi. Põhjuseks Tartu linna koolide pedagoogide suur arv, mis muudaks valimi tasakaalu. Õpetajate kontaktandmed koguti koolide kodulehekülgedelt. Ankeet koostati *online*-uuringute keskkonnas *connect.ee*. Kokku saadeti ankeet 350-le õpetajale. Võimalusel saadeti e-mail ankeedi otselingiga igale pedagoogile isiklikult. Kui koolide kodulehel puudusid õpetajate kontaktid, pöörduti õppealajuhatajate poole ning nende kaudu edastati link õpetajatele.

Esimene kiri saadeti õpetajatele märtsi keskel. Nädal hiljem oli vastuseid saabunud 90. Seejärel pöörduti õpetajate poole meeldetuletusega. Vastuseid saadi tagasi 136.

Mõõtevahend

Küsimustiku (Lisa 1) koostamisel lähtuti varasematest uuringutest ning teemakohasest kirjandusest. Antud uurimuses kasutati anonüümset küsimustikku. Ankeet koosnes 31 küsimusest. Küsimused olid enamjaolt valikvastustega. Paarile avatud küsimusele oli võimalik jätta vastamata. Avatud küsimuste eesmärgiks oli teada saada õpetajate isiklikku arvamust antud teema kohta, mis rikastaks valikvastustega saadud tulemusi.

Küsimustiku koostamiseks ei leitud täiesti sarnast varasemat uuringut. Eeskujuks võeti *Koolielu.ee* portaali e-õppematerjalide vajaduse küsitlus (vt E-õppematerjalide...s.a.). Abiks oli ka käesoleva töö autori 2009. aastal koostatud seminaritöö teemal „Ülevaade internetiportaalide *Koolielu.ee*, *Miksike.ee* ja *Lastekas.ee* kasutamise võimaluste kohta I kooliastmes“. Seminaritööst kasutati ankeedi koostamisel ülevaadet nimetatud õpiportaalides leiduvatest põhilistest materjalidest.

Väärtuskasvatusega seotud küsimused koostati lähtuvalt teooriaosas nimetatule. Ankeeti valiti viis sagedamini nimetatud väärtust. Nendeks olid: vastutustunne, tolerantsus, õiglustunne, austus ja empaatia/hoolivus (nt Niemi, 2009; vt Queensland Government, 2005; Schiller & Bryant, 2009; Talts, 1998; Valk, 2006; Veisson, 2008).

Ankeet oli jaotatud kolmeks osaks. Esimeses osas olid küsimused taustandmete kogumiseks. Teine osa koosnes *Miksikese* portaali ning kolmas, identne teisega, *Koolielu* portaali puudutavatest küsimustest. Portaale puudutavad osad jagunesid järgnevalt: portaali kasutamise sagedusega seonduvad küsimused; väärtuskasvatusega seotud küsimused ja portaali kasutamise põhjustega seotud küsimused. Küsitlus lõppes hüpoteesi kontrollimiseks vajaliku avatud küsimusega.

Uurimisküsimuste vastusteni jõuti järgmiste ankeedis olnud küsimuste abil:

- kui sageli kasutavad algklasside õpetajad haridusportaale *Miksike* ja *Koolielu* (küsimused 4 ja 17);
- milline on algklasside õpetajate hinnang haridusportaalidele *Miksike* ja *Koolielu* (küsimused 16 ja 29);
- millistel eesmärkidel ja kuidas kasutatakse *Miksikese* ja *Koolielu* portaale (küsimused 5-8, 13 ja 18-21, 26);
- mis on *Miksikese* ja *Koolielu* portaalide kasutamise peamised põhjused (küsimused 14 ja 27);
- milliste kriteeriumite alusel valivad algklasside õpetajad materjale (küsimused 15 ja 28);
- milline on algklasside õpetajate hinnang väärtuskasvatusega seotud materjalidele (küsimused 9-12 ja 22-25).

Hüpoteesi kontrolliti küsimuste 1, 30 ja 31 abil.

Ankeedis tuli vastajatel küsimustele vastata kuni viie kategooriaga Likert tüüpi skaalal. Skaalade selgitused on välja toodud tulemuste osas tabelite all.

Mõõtevahend täitis eesmärgi. Kogutud andmete põhjal sai teha järeldusi portaalide kasutatavuse ning väärtuskasvatustlike materjalide osas.

Andmetöötluse põhimõtted ja kasutatud meetodid

Uurimistulemused sisestati Exceli tabelisse ja kodeeriti. Andmeid töödeldi statistilise andmetöötluspaketi SPSS 17 ja Microsoft Excel 2010 abil. Andmeanalüüsimeetoditest kasutati kirjeldava statistika näitajaid (aritmeetiline keskmine, mediaan, t-test, protsent, minimaalset väärtuse skaalat, maksimaalset väärtuse skaalat) ning seoste tugevuse kontrollimiseks Pearsoni lineaarkorrelatsiooni. Avatud küsimused töödeldi eraldi ning esitati sagedustabelina.

Tulemused

Valimi kirjeldus

Küsitlusele vastas 136 algklasside õpetajat. Vastajate jaotus staaži järgi on ära toodud alljärgnevas sagedustabelis (Tabel 1). Kõige enam (60,3%) oli vastajaid staažiga 21 ja rohkem aastat. Kõige vähem (2,2%) oli vastajatest õpetajaid, kel staaži 6-10 aastat.

Tabel 1. Õpetajate tööstaaž (N=136)

	S	Protsent %
1-5 aastat	14	10,3
6-10 aastat	3	2,2
11-15 aastat	15	11
16-20 aastat	22	16,2
21-... aastat	82	60,3

Märkus: S- sagedus

Arvuti kasutamise võimaluste puhul märkimisväärne erinevus puudub. Võrdsed võimalused on kasutatada arvutit/ interneti nii klassis (31%), kodus (37%) kui ka õpetajate toas (32%). *Miksikese* tasulist osa on võimalik kasutada 74 õpetajal (54%).

Tulemused vastavalt uurimisküsimustele

Kui sageli kasutavad õpetajad haridusportaale *Miksike* ja *Koolielu*?

Esimesena uuriti, kui sageli kasutavad õpetajad *Miksikese* haridusportaali. Selgus, et kõige enam kasutatakse portaali 3–5 korda nädalas (39%). Vaid 9,6 % vastanutest kasutab *Miksikest* igapäevaselt. Kõik õpetajad on kasutanud portaali vähemalt kord kuus, vaid 2 õpetajat ühe korra veerandi jooksul.

Teisena uuriti, kui sageli kasutatakse *Koolielu* haridusportaali. Kõige sagedamini kasutatakse *Koolielu* portaali mõned korrad kuus (30,1%) ja 1–2 korda nädalas (25%). Vaid neli (2,9%) õpetajat kasutab töös *Koolielu* igapäevaselt ning erinevalt *Miksikese* tulemustest oli 10 (7,4%) vastanut, kes ei kasuta *Koolielu* portaali mitte kunagi.

Kolmandaks uuriti koostatud sagedustabeli abil, kui suured on erinevused kahe portaali külastamise sageduste osas. Kui *Miksikest* külastatakse kõige rohkem 3–5 korda nädalas (39%), siis *Koolielu* portaali puhul on sama sagedusega külastatavuse arv kõigest üheksa (6,6%). *Koolielu* portaali külastatakse kõige sagedamini mõned korrad kuus (30,1%), *Miksikest* külastatakse ligilähedaselt sama sagedusega (25,7%). Tulemused on välja toodud tabelis 2.

Tabel 2. *Miksikese* ja *Koolielu* haridusportaalide külastatavus (N=136)

	Sagedus		Protsent%	
	<i>Miksike</i>	<i>Koolielu</i>	<i>Miksike</i>	<i>Koolielu</i>
iga päev	13	4	9,6	2,9
3-5 korda nädalas	53	9	39	6,6
1-2 korda nädalas	27	34	19,9	25
mõned korrad kuus	35	41	25,7	30,1
kord kuus	6	14	4,4	10,3
kord veerandi jooksul	2	24	1,5	17,6
mitte kunagi	0	10	0	7,4

Kuna õpetajatel on võimalik kasutada ka *Miksikese* tasulist osa, siis osutus oluliseks uurida ka seda, kui sageli külastavad need õpetajad *Miksikese* portaali, kellel see võimalus on olemas. Kõige sagedamini (25,7%) külastavad *Miksikese* portaali need õpetajad, kellel on võimalus kasutada tasulist osa. Need õpetajad, kellel puudub tasulise osa kasutamise võimalus, külastavad portaali kõige sagedamini mõned korrad kuus (19,9%). Tulemused tabelis 3. Kahe grupi keskmiste põhjal külastavad *Miksikese* tasulise osaga liitunud õpetajad portaali 1-2 korda nädalas ($M=2,57$). Need, kes ei ole liitunud tasulise osaga, külastavad portaali keskmiselt mõned korrad kuus ($M=3,52$). Keskmiste vahel oli küll erinevus, kuid t-testi alusel ei olnud see statistiliselt oluline ($t=-5,69$; $p>0,05$).

Tabel 3. *Miksikese* tasulise osa kasutamise võimaluse seos portaali külastamise sagedusega (N=136)

	Jah		Ei	
	S	%	S	%
iga päev	12	8,8	1	0,7
3-5 korda nädalas	35	25,7	18	13,2
1-2 korda nädalas	18	13,2	9	6,6
mõned korrad kuus	8	5,9	27	19,9
kord kuus	1	0,7	5	3,7
kord veerandi jooksul			2	1,5

Märkus: S – sagedus; Jah- võimalus kasutada *Miksikese* tasulist osa; Ei- võimalus *Miksikese* tasulist osa kasutada puudub

Milline on õpetajate hinnang haridusportaalidele *Miksike* ja *Koolielu*?

Esimesena uuriti *Miksikese* portaali vastuseid. Küsimusele tuli vastata viie kategooriaga skaalal. *Miksike*st hinnatakse väga heaks ($M=3,67$). Mitte ükski õpetaja ei hinnanud portaali halvaks. Kõige sagedasemad hinnangud olid „väga hea“ (52,2%) ja „hea“ (36%). Tulemused on näha tabelis 4.

Tabel 4. Hinnang *Miksikese* portaalile (N=136)

	Sagedus	Protsent%
halb	0	0
rahuldav	4	2,9

hea	49	36
väga hea	71	52,2
suurepärane	12	8,8

Teisena uuriti, kuidas hindavad õpetajad *Koolielu* portaali. Ka sellele küsimusele tuli vastata viie kategooriaga skaalal. Selgus, et *Koolielu* hinnatakse heaks ($M=3,36$). Kõige sagedasemad hinnangud portaalile olid 4 “väga hea” (45,6%) ja 5 „hea” (51%). Halvaks pidas portaali 5 õpetajat. Sama palju õpetajaid pidasid portaali suurepäraseks. Tulemused on esitatud tabelis 5.

Tabel 5. Hinnang *Koolielu* portaalile ($N=136$)

	Sagedus	Protsent%
halb	5	3,7
rahuldav	13	9,6
hea	51	37,5
väga hea	62	45,6
suurepärane	5	3,7

Millistel eesmärkidel ja kuidas kasutatakse *Miksikese* ja *Koolielu* portaale?

Uurimisküsimuse esimese osa selgitamiseks tuli uurida vastuseid küsimustele 7, 8, 20 ja 21. Osakaalu järgi kasutavad õpetajad *Miksikese* portaalist sageli töölehti (77,9%). Sageli (55,9%) kasutatakse ka *Miksikese* portaalist leitud tekste/jutukesi. Peaaegu võrdsed olid tulemused multifilmide / filmide kasutamise osas. Mõlema portaali puhul oli sagedasem vastus „mitte kunagi“. *Miksikese* puhul vastas nii 77 ehk 56,6% õpetajatest ja *Koolielu* puhul 75 ehk 55,1% õpetajates. Et näha erinevusi kahe portaali materjalide kasutatavuse vahel, koostati kirjeldavad tabelid.

Tabelis 6 on toodud tulemused hinnangute kohta *Miksikese* portaali materjalide kasutamise osas. Samuti on keskmiste põhjal näha, et sageli kasutatakse töölehti ($M=2,95$; $SD=0,49$; $M_e=3$) ja tekste/jutukesi ($M=2,59$; $SD=0,67$; $M_e=3$). Valdavalt kõiki materjale kasutatakse ($M \geq 1,5$). Kõige harvem kasutatakse multifilme / filme ($M=1,49$).

Tabel 6. *Miksikese* portaali materjalide kasutamissagedus ($N=136$)

	M	SD	M_e
töölehed	2,95	,492	3
tunnikavad	1,85	,665	2
mängude juhendid	2,05	,624	2
veebipõhised mängud	1,94	,777	2
multifilmid/filmid	1,49	,608	1
tekstid/jutukesed	2,59	,672	3
slaidiesitlused	1,79	,721	2
testid	2,32	,696	2

Märkus. N- vastanute arv; M – aritmeetiline keskmine; Min – minimaalne väärtus skaalal; Max – maksimaalne väärtus skaalal; SD – standardhälve; M_e - mediaan. Skaala tähendused: 1- mitte kunagi, 2 – harva, 3- sageli, 4 – alati.

Sarnane kirjeldav tabel koostati hinnangutest *Koolielu* materjalide kasutatavussageduste kohta (Tabel 7). Enim kasutatavad materjalid on slaidiesitlused ($M=2,25$; $SD=0,93$; $M_e=3$) ja töölehed ($M=2,27$; $SD=0,77$; $M_e=2$). Kõige harvem kasutatakse multifilme/filme ($M=1,59$; $SD=0,76$; $M_e=1$). Samuti võib *Koolielu* portaali puhul öelda, et valdavalt kõiki materjale kasutatakse ($M \geq 1,5$).

Tabel 7. *Koolielu* portaali materjalide kasutamissagedus ($N=136$)

	M	SD	M_e
töölehed	2,27	,765	2
tunnikavad	1,74	,743	2
mängude juhendid	1,80	,718	2
veebipõhised mängud	1,87	,815	2
multifilmid/filmid	1,59	,755	1
tekstid/jutukesed	2,10	,819	2
testid	2,01	,760	2
slaidiesitlused	2,25	,925	3

Märkus. N – vastanute arv; M – aritmeetiline keskmine; SD – standardhälve; M_e – mediaan. Skaala tähendused: 1- mitte kunagi, 2 – harva, 3- sageli, 4 – alati.

Küsitud oli õpetajate hinnanguid, millistes ainetundides kasutatakse enam portaalidest leitud materjale. Keskmised on toodud tabelis 8. Tulemuste enam esinenud vastuseid uurides selgus, et *Miksikese* portaalist kasutatakse leitud materjale kõige sagedamini eesti keele (72,8%), matemaatika (71,3%) ja loodusõpetuse (54,4%) tundides. Sarnaselt kasutatakse leitud materjale keskmiste põhjal sageli just nendes kolmes aines: eesti keel ($M=2,85$; $SD=0,5$), matemaatika ($M=2,79$; $SD=0,56$) ja loodusõpetus ($M=2,55$; $SD=0,6$). Samu tulemusi näitab ka mediaan ($M_e=3$). Valdavalt mitte kunagi ei kasutata leitud materjale kehalises kasvatuses ($M=1,07$; $SD=0,29$; $M_e=1$), muusikas/rütmikas ($M=1,12$; $SD=0,35$; $M_e=1$) ja võõrkeeles ($M=1,33$; $SD=0,65$; $M_e=1$). Teistes ainetes kasutatakse leitud materjale harva ($M < 2,5$). Kõikide ainete keskmine annab tulemuse, et *Miksikesest* leitud materjale kasutatakse ainetundides harva ($M=1,9$).

Tabel 8. *Miksikese* portaali materjalide kasutamine ainetundides ($N=136$)

	Min	Max	M	SD	M_e
Matemaatika	1	4	2,79	,559	3
Eesti keel	2	4	2,85	,500	3
Inimeseõpetus	1	4	2,19	,638	2
Kunstiõpetus	1	3	1,68	,593	1
Loodusõpetus	1	4	2,55	,606	3
Kehaline kasvatus	1	3	1,07	,289	1
Tööõpetus	1	3	1,72	,640	2
Võõrkeel	1	3	1,33	,645	1
Muusika/rütmika	1	3	1,12	,346	1

Märkus. N- vastanute arv; Min- minimaalne väärtus skaalal; Max- maksimaalne väärtus skaalal; M – aritmeetiline keskmine; SD – standardhälve; M_e – mediaan. Skaala tähendused: 1- mitte kunagi, 2 – harva, 3- sageli, 4 – alati.

Koolielu portaalist kasutatakse leitud materjale sagedasti loodusõpetuse (42,6%) tundides. Sama tulemust näitab ka mediaan ($M_e=3$). Sageduse põhjal kasutatakse leitud materjale sageli ka eesti keeles. Mediaan näitab, aga et selle aine puhul kasutatakse materjale siiski harva ($M_e=2$). *Koolielu* portaalist leitud materjalide kasutamise keskmine tulemus jääb vastuste „mitte kunagi“ ja „harva“ vahemikku ($M<2,5$). Mitte kunagi ei kasutata leitud materjale kehalises kasvatuses ($M=1,06$; $SD=0,27$; $M_e=1$), muusikas/rütmikas ($M=1,08$; $SD=0,3$; $M_e=1$) ja võõrkeeles ($M=1,25$; $SD=0,54$; $M_e=1$). Teistes ainetes kasutatakse leitud materjale harva ($M<2,5$). Kõikide ainete keskmine annab tulemuse, et *Koolielust* leitud materjale kasutatakse ainetundides harva ($M=1,72$). Tulemused on esitatud tabelis 9. Ainete puhul, kus materjale harvem kasutatakse, jäi maksimum väärtus alla nelja.

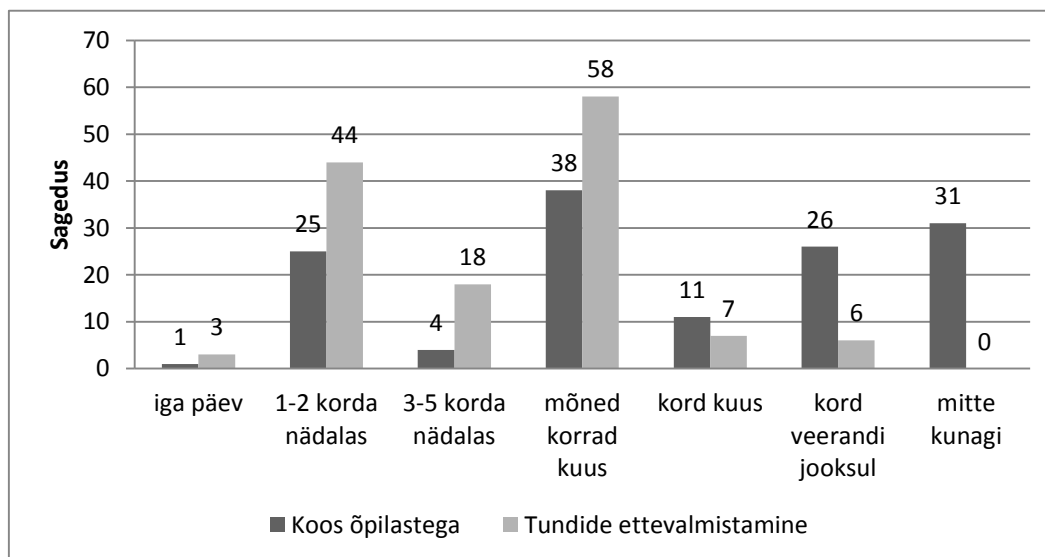
Tabel 9. *Koolielu* portaali materjalide kasutamine ainetundides (N=136)

	Min	Max	M	SD	M_e
Matemaatika	1	4	2,19	,865	2
Eesti keel	1	4	2,36	,804	2
Loodusõpetus	1	4	2,37	,941	3
Inimeseõpetus	1	4	2,04	,829	2
Kunstiõpetus	1	4	1,58	,662	1
Tööõpetus	1	4	1,55	,642	1
Võõrkeel	1	3	1,25	,541	1
Kehaline kasvatus	1	3	1,06	,266	1
Muusika/rütmika	1	3	1,08	,300	1

Märkus. N- vastanute arv; Min- minimaalne väärtus skaalal; Max- maksimaalne väärtus skaalal; M – aritmeetiline keskmine; SD – standardhälve; M_e - mediaan. Skaala tähendused: 1- mitte kunagi, 2 – harva, 3- sageli, 4 – alati.

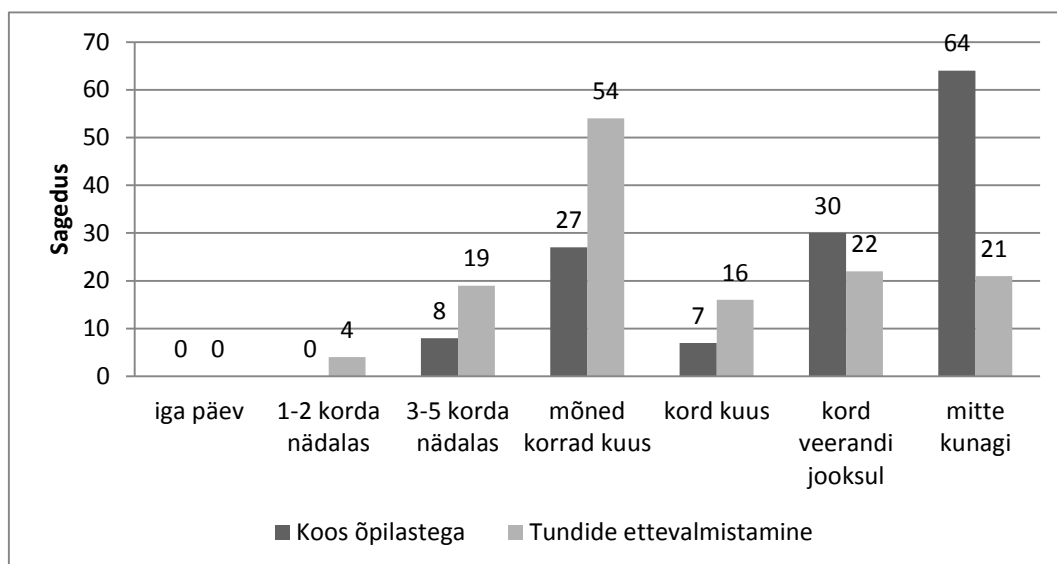
Tabelites 8 ja 9 toodud tulemuste põhjal saab öelda, et sarnased on tulemused kehalise kasvatus, võõrkeeles ja muusika/ rütmika ainete puhul. Keskmiste põhjal ei kasutata mõlemast portaalist leitud materjale nendes tundides mitte kunagi ($M<1,5$; $M_e=1$). *Miksikese* portaali materjalide kasutamise sagedus $M=1,9$. *Koolielu* portaali materjalide kasutamise sagedus $M=1,72$.

Et selgitada välja, kuidas õpetajad põhiliselt *Miksikese* ja *Koolielu* portaale kasutavad, tuli analüüsida koostatud sagedustabeleid. Nende põhjal koostati graafikud, mis näitavad, kuidas õpetajad hinnanguliselt *Miksikese* ja *Koolielu* portaale kasutavad. Esimesena uuriti *Miksikese* portaali kohta kogutud andmeid. Selgus, et põhiliselt kasutatakse *Miksikese* portaali eelkõige tundide ettevalmistamiseks. Seda põhiliselt mõned korrad kuus (42,6%) või 3–5 korda nädalas (32,4%). Neid, kes *Miksikesest* leitud materjale tundide ettevalmistamiseks mitte kunagi ei kasuta, ei olnud. Koos õpilastega viibitakse *Miksikese* keskkonnas kõige sagedamini mõned korrad kuus (27,9%). Märkimisväärne (22,8%) oli ka õpetajate arv, kes ei viibi mitte kunagi tunni läbiviimisel koos õpilastega *Miksikese* keskkonnas. Sageduste põhjal koostatud jooniselt (Joonis 1) on võimalik välja lugeda kõik tulemused.

Joonis 1. *Miksikese* portaali kasutamine koos õpilastega ja tundide ettevalmistamise eesmärgil sageduste põhjal (N=136)

Teiseks uuriti samu hinnanguid *Koolielu* portaali kohta. Selgus, et rohkem kasutatakse *Koolielu* portaali tundide ettevalmistamiseks. Seda keskmiselt mõned korrad kuus (49,7%). Igapäevaselt ei kasuta *Koolielu* portaali tundide ettevalmistamiseks või koos õpilastega keskkonnas viibimiseks mitte ükski õpetaja. Pea pooled (47,1%) õpetajatest ei viibi mitte kunagi tunni läbiviimisel koos õpilastega *Koolielu* keskkonnas. *Koolielu* keskkonnas viibitakse koos õpilastega kõige sagedamini kord veerandi jooksul (22,1%). Kõik tulemused on välja toodud sageduste põhjal joonisel 2.

Joonis 2. *Koolielu* portaali kasutamine koos õpilastega ja tundide ettevalmistamise eesmärgil sageduse põhjal (N=136)

Kuna uurimisküsimuse teine pool oli sõnastatud, kuidas kasutavad õpetajad leitud materjale, siis uuriti lisaks ka seda, kuidas käitutakse leitud materjalidega. Selleks oli ankeedis mõlema portaali kohta küsimused 13 ja 26. Tulemuste põhjal selgus, et *Miksikese* portaalist leitud materjale

kasutab pigem originaalkujul 55,9% (76) algklasside õpetajatest. See tähendab, et materjale mingil määral mugandatakse, kuid mitte oluliselt. Kindlasti originaalkujul kasutavad materjale kõigest 8% (11) õpetajatest. Samuti kasutab *Koolielu* portaali puhul 52,2% (71) õpetajatest materjale pigem originaalkujul. Kindlasti originaalkujul kasutab materjale 13,2 % (18) õpetajatest. Suuremaid erinevusi kahe portaali materjalide kasutamise osas ei ilmnenud (Tabel 10).

Tabel 10. Kas kasutate leitud materjale originaalkujul? (N=136)

	<i>Miksike</i> %	<i>Koolielu</i> %
kindlasti jah	8	13,2
pigem jah	56	52,2
kindlasti ei	8	7,4
pigem ei	28	27,2

Mis on *Miksikese* ja *Koolielu* portaalide kasutamise peamised põhjused?

Küsimusele vastuse leidmiseks tuli analüüsida mõlema portaali vastuseid antud küsimusele eraldi. Selgus, et *Miksikese* portaali puhul peetakse üsna oluliseks (ankeedis küsimus 4) kasutatavuse lihtsust/ligipääsetavust (44,1%), materjalide rohkust (36,8%) ja usaldusväärsust (39,7%). Et saada paremat ülevaadet, võrreldi keskmisi ja mediaani (tabelid 11 ja 12). Keskimiste põhjal ilmneb, et *Miksikese* portaali puhul hinnatakse üsna oluliseks kasutatavuse lihtsust/ligipääsetavust ($M=3,92$; $SD=0,94$; $M_e=4$), materjalide rohkust ($M=3,63$; $SD=1$; $M_e=4$) ja usaldusväärsust ($M=3,53$; $SD=0,88$; $M_e=4$). Mitteoluliseks peetakse seda, et ei teata teisi portaale ($M=1,82$; $SD=1,1$; $M_e=1$) (Tabel 11).

Tabel 11. *Miksikese* portaali kasutamise peamised põhjused (N=136)

	M	SD	M_e
materjalide rohkus	3,63	1,024	4
usaldusväärsus	3,53	,877	4
veebiportaali kujundus	2,47	1,075	2
kasutatavuse lihtsust/ligipääsetavus	3,92	,943	4
materjalide uudsus	3,09	1,022	3
portaali maine	3,18	1,095	3
ei tea teisi portaale	1,82	1,0831	1

Märkus. N- vastanute arv; M – aritmeetiline keskmine; SD – standardhälve; M_e - mediaan. Skaala tähendused: 1 - ei ole üldse oluline, 2- ei ole eriti oluline, 3 – mingil määral oluline, 4- üsna oluline ja 5- väga oluline.

Koolielu portaali keskmiste põhjal on 3 olulisemat põhjust, mis mingil määral on olulised materjalide rohkus ($M=3,12$; $SD=1,3$; $M_e=3$), materjalide uudsus ($M=3,15$; $SD=1,2$; $M_e=3$), kasutatavuse lihtsust/ligipääsetavus ($M=3,07$; $SD=1,3$; $M_e=3$). Mitte eriti oluliseks põhjuseks hinnatakse seda, et ei teata teisi portaale ($M=1,67$; $SD=1$; $M_e=1$) (Tabel 12). Materjalide rohkuse

puhul oli kõige sagedasem vastus 4 (27,9%), materjalide uudsuse puhul samuti 4 (30,9%) ja kasutatauvise lihtsuse/ligipääsetavuse puhul 3 (28,7%).

Tabel 12. *Koolielu* portaali kasutamise peamised põhjused (N=136)

	M	SD	M _e
materjalide rohkus	3,12	1,271	3
usaldusväarsus	3,04	1,198	3
veebiportaali kujundus	2,43	1,178	2
kasutatavuse	3,07	1,318	3
lihtsus/ligipääsetavus			
materjalide uudsus	3,15	1,229	3
portaali maine	2,86	1,367	3
ei tea teisi portaale	1,67	1,019	1

Märkus. N- vastanute arv; M – aritmeetiline keskmine; SD – standardhälve; M_e- mediaan. Skaala tähendused: 1 - ei ole üldse oluline, 2- ei ole eriti oluline, 3 – mingil määral oluline, 4- üsna oluline ja 5- väga oluline.

Milliste kriteeriumite alusel valivad õpetajad materjale?

Uurimisküsimusele vastuse leidmiseks tuli analüüsida eraldi mõlema portaali küsimuse vastuseid. Võrreldavateks tunnusteks valiti keskmised, sagedus ja mediaan.

Tulemustest selgus, et kõige olulisemaks kriteeriumiks on *Miksikese* portaali puhul sobivus (M=4,54; SD=0,62; M_e=5). Samuti on väga oluline materjalide sisu (M=4,51; SD=0,74; M_e=5). Sisu puhul oli kõige sagedasem vastus „väga oluline“ (62,5%). Sobivuse puhul samuti „väga oluline“ (60,3%) (Tabel 13).

Tabel 13. Kriteeriumid, mille alusel valitakse *Miksikesest* materjale (N=136)

	M	SD	M _e
autori usaldusväarsus	2,64	1,263	3
uudsus	3,60	1,169	4
sisu	4,51	,740	5
sobivus	4,54	,620	5
vastavus õppekavale	4,31	,821	5
korrektsus	3,99	,907	4

Märkus. N-vastanute arv; M – aritmeetiline keskmine; SD – standardhälve; M_e-mediaan: 1 - ei ole üldse oluline, 2- ei ole eriti oluline, 3 – mingil määral oluline, 4- üsna oluline ja 5- väga oluline

Koolielu portaali puhul on keskmiste põhjal oluline kriteerium sobivus (M=4,1; SD=1,22; M_e=4,5). Samuti peetakse üsna oluliseks sisu (M=4,04; SD=1,25; M_e=4). Sobivuse puhul oli kõige sagedasem vastus „väga oluline“ (50%) ja sisu puhul samuti „väga oluline“ (49,3%) (Tabel 14).

Tabel 14. Kriteeriumid, mille alusel valitakse *Koolielust* materjale (N=136)

	M	SD	M _e
autori usaldusväarsus	2,76	1,353	3
uudsus	3,45	1,310	4
sisu	4,04	1,252	4

sobivus	4,10	1,219	4,5
vastavus õppekavale	3,95	1,267	4
korrektsus	3,64	1,280	4

Märkus. N- vastanute arv; M – aritmeetiline keskmine; SD – standardhälve; M_e- mediaan: 1 - ei ole üldse oluline, 2- ei ole eriti oluline, 3 – mingil määral oluline, 4- üsna oluline ja 5- väga oluline

Milline on õpetajate hinnang väärtuskasvatusega seotud materjalidele?

Esimesena uuriti, kas õpetajad üldse on leidnud *Miksikese* ja *Koolielu* portaalist väärtuskasvatusega seonduvaid materjale. Selgus, et *Miksikese* portaalist on 58,8% (80) vastanud õpetajatest leidnud väärtuskasvatuslikke materjale, 8,8% (12) ei ole leidnud ning 32,4% (44) ei oska öelda. *Koolielu* portaali tulemused olid järgmised: 44,1% (60) vastanutest on leidnud väärtuskasvatusega seonduvaid materjale, 26,5% (36) ei ole leidnud ning 29,4% (40) ei oska öelda.

Väärtuskasvatusega seonduvate materjalide hulka hindavad õpetajad nii *Miksikese* portaali (M=2,56; M_e=3) kui ka *Koolielu* portaali (M=2,78; M_e=3) puhul rahuldavaks.

Olemasolevate väärtuskasvatuslike materjalide hulgast leidub *Miksikese* portaalist rahuldavalt materjale kõigi viie nimetatud väärtuse kohta (M≥2,5). Kõige rohkem leidub materjale austuse kohta (M=2,94; SD=0,97; M_e=3) (Tabel 15).

Tabel 15. Milliste väärtuste kohta leidub *Miksikeses* enam materjale? (N=124)

	M	SD	M _e
vastutustunne	2,60	,825	3
tolerantsus	2,54	,887	3
õiglustunne	2,77	,882	3
austus	2,94	,969	3
empaatia/hoolivus	2,83	,872	3

Märkus. N- vastanute arv; M – aritmeetiline keskmine; SD – standardhälve; M_e-mediaan. Skaala tähendused: 1- kõige vähem, 2 – mitte piisavalt, 3 – rahuldavalt, 4- piisavalt. 5- kõige enam.

Olemasolevate väärtuskasvatuslike materjalide hulgast leidub ka *Koolielu* portaalist materjale rahuldavalt (M≥2,5). Sarnaselt *Miksikese* portaali leidub kõige rohkem materjale austuse kohta (M=2,88; SD=0,98; M_e=3) (Tabel 16.). Üldiselt aga märgatavad erinevused mõlema portaali tulemuste puhul puuduvad.

Tabel 16. Milliste väärtuste kohta leidub *Koolielus* enam materjale? (N=100)

	M	SD	M _e
vastutustunne	2,74	,883	3
tolerantsus	2,73	,886	3
õiglustunne	2,77	,952	3
austus	2,88	,977	3
empaatia/hoolivus	2,71	,935	3

Märkus. N- vastanute arv; M – aritmeetiline keskmine; SD – standardhälve; M_e-mediaan. Skaala tähendused: 1- kõige vähem, 2 – mitte piisavalt, 3 – rahuldavalt, 4- piisavalt. 5- kõige enam.

Järgmiseks uuriti, milliste väärtuskasvatusega seonduvate teemade kohta sooviksid õpetajad leida rohkem materjale. Portaalide vastuseid vaadeldi eraldi. *Miksikese* portaali puhul vastas küsimusele 47 õpetajat 124-st ja *Koolielu* portaali puhul 22 õpetajat 100-st. Kokku nimetati 127 väärtust, mille kohta soovitakse leida rohkem materjale. Kuna enamus neist olid kattuvad, siis koostati kahe portaali kohta ühine sagedustabel (Tabel 17).

Esiteks uuriti *Miksikese* portaali kohta esitatud küsimuse vastuseid. Tulemustest selgus, et kolm õpetajat ei ole otsinud väärtuskasvatuslikke materjale, üks õpetaja vastas, et *Miksikese* teemad on juba liiga vanad. Üks õpetaja leidis, et kõike on juba piisavalt. Kaks õpetajat soovivad leida rohkem materjale inimeseõpetuse teemade kohta. Üks õpetaja vastas, et on raske nimetada väärtusi, sest puudub ülevaade.

Sarnane küsimus oli ankeedis ka *Koolielu* portaali kohta. Seitse õpetajat vastas, et ei oska öelda, sest pole vastavasisuliselt materjale otsinud. Üks õpetaja leidis, et puudub ülevaade olemasolevatest materjalidest. Üks õpetaja vastas, et puudub võimalus klassis arvutit kasutada ning seetõttu pole *Koolielust* leitud materjalidega midagi peale hakata. Samuti leidis vastaja, et peale portaali välimuse uuendamist on see liiga kirju ning ebamugav kasutada.

Tabelis 17 olev „muu“ tähendab järgmiseid üksikuid vastuseid: turvalisus, esteetika, tervislikud eluviisid, viisakus, loodushoid, enesehinnang, väärtushinnangud, patriotism.

Tulemused näitavad, et kõige rohkem soovitakse materjale leida järgmise kolme väärtuse kohta: tolerantsus (15,7%), empaatia (15%) ja vastutustunne (10,2%).

Tabel 17. Väärtuskasvatuse teemad, mille kohta soovitakse leida rohkem materjale *Miksikesest* ja *Koolielust* (N=127)

	Sagedus	Protsent %
austus	10	7,8
kohusetunne	7	5,5
vastutustunne	13	10,2
empaatia	19	15
ausus	10	7,8
perekond	6	4,7
teistega arvestamine	4	3,1
abivalmidus	5	3,9
sihikindlus	6	4,7
tolerantsus	20	15,7
sõbralikkus	8	6,3
loovus	3	2,4
lugupidamine	3	2,4
õiglustunne	4	3,1
muu	9	7

Hüpoteesi kontroll

Hüpotees: *Koolielu.ee* ja *Miksike.ee* on staažikamate õpetajate seas endiselt enim kasutatavad hariduslikud portaalid, nooremad õpetajad teavad nimetada uuemaid portaale.

136-st õpetajast 21 (15,4%) kasutavad *Miksikesest* ja *Koolielust* sagedamini teisi internetiportaale. Hüpoteesi põhjalikumaks kontrollimiseks uuriti staažikate ja vähem staažikate õpetajate vastuseid eraldi. Andmetöötluseks jaotati staaži viis vahemikku kaheks grupiks. Staaž 1-5 ja 6-10 (vähem staažikad) ning 11-15, 16-20 ja 21-... (staažikad õpetajad). Tulemusi uurides selgus, et staažikamate gruppis oli vastajaid 119 (87,5%) ja vähem staažikaid 17 (12,5%). Staažikamate õpetajate seas vastas 19 õpetajat, et kasutab teisi portaale rohkem kui *Miksikest* ja *Koolielu*. Vähem staažikate õpetajate seas oli vaid kaks vastajat, kes kasutavad teisi portaale. Tulemused on välja toodud tabelis 18. Nende õpetajate hulgas, kes ei kasuta teisi internetiportaale, on keskmine tööstaaž 4,17 ehk 16-20 aastat. Nende õpetajate puhul, kes kasutavad teisi portaale on keskmine 3,95 ehk 16-20 aastat. T-testi alusel nende gruppide keskmiste erinevuste statistilist olulisust siiski kinnitada ei saa ($t = -0,71$; $p > 0,05$). Samuti näitas seose puudumist staaži ja teiste portaalide kasutamise vahel korrelatsioonanalüüs ($r = 0,061$; $p > 0,05$).

21 õpetajat nimetas veebiportaale, mida kasutavad rohkem kui *Miksikest* ja *Koolielu*. 16 õpetajat kuulus staažikamate õpetajate gruppi. Kahel korral nimetatud veebiportaalid, mida kasutatakse: klassiõpetajate ajaveebid, youtube.com, klop.edu.ee, matemaatika.edu.ee. Valdavalt oli nimetatud üksikuid erinevaid veebilehti.

Tabel 18. Internetiportalide kasutatavus tööstaaži alusel

Kas on hariduslikke internetiportaale (ka välismaiseid), mida kasutate *Koolielust* ja *Miksikesest* sagedamini?

	Tööstaaž	Jah	Ei	Kokku
Vähem staažikad	1-5 aastat	2	12	14
	6-10	0	3	3
Staažikad	11-15	5	10	15
	16-20	4	18	22
	21-...	10	72	82
Kokku		21	115	136

Arutelu

Käesoleva magistritöö eesmärgiks oli kirjeldada haridusportaalide *Miksike* ja *Koolielu* kasutamiskiivsust algklasside õpetajate hulgas ning seda, kuidas nad hindavad neis leiduvat infot. Eesmärgi täitmiseks koostati küsimustik algklasside õpetajatele (Lisa 1).

Kogutud andmete põhjal selgus, et valdav osa vastanud õpetajatest olid staažikad, enamjaolt 21 ja enam aastat õpetajana töötanud (Tabel 1). Vastanud õpetajate staaži põhjal võib oletada, et noori õpetajaid on koolides vähe või siis on vanemad/staažikamad õpetajad vastamisel kohusetundlikumad.

Kui 2006. aasta uuringu järgi ei kasutanud 40% Eesti õpetajatest arvutit/internetti õppetöös, nimetades põhjuseks arvutite vähesuse, siis praeguseks on õpetajatel võimalused suuremad (vt European Commission, s.a.). Arvutit/internetti on võimalik kasutada võrdselt nii õpetajate toas, klassis kui ka kodus. Mitte ükski õpetaja ei jätnud küsimusele vastamata. Järelikult kõik võimalused arvuti kasutamiseks on olemas. Samuti näitab tulemus, et rohkem kui pooltel õpetajatel on luba kasutada *Miksikese* tasulist osa. *Miksikese* kasutamine õppetöös on võimaldatud seega kooli poolt.

Hüpotees *Koolielu.ee* ja *Miksike.ee* on staažikamate õpetajate seas endiselt enim kasutatavad hariduslikud portaalid, nooremad õpetajad teavad nimetada uuemaid portaale leidis osaliselt kinnitust. Valimi moodustanud õpetajatest oli staažikaid õpetajaid 119 ja vähem staažikaid 17. Kuna kahe võrreldava grupi suurused olid niivõrd erinevad, siis selliste tulemuste põhjal ei saa teha üldist järeldust. Konkreetsete tulemuste osas leidis hüpoteesi esimene osa siiski kinnitust – *Miksike* ja *Koolielu* on endiselt enim kasutatavad portaalid staažikate õpetajate seas. Hüpoteesi teine pool aga kinnitust ei leidnud. Selgus, et teisi portaale, mida õppetöös kasutatakse nimetasid vaid 21 õpetajat. Kõige rohkem vastuseid tuli staažikatelt õpetajatelt. Vähem staažikatest õpetajatest vastas küsimusele vaid kaks. Nimetatud portaalide seas polnud palju võõrkeelseid portaale ning kuna põhiliselt kasutatakse siiski *Miksike*st ja *Koolielu*, siis võib öelda, et 2003. ja 2007.–2008.. aasta uuringutega võrreldes on tulemused jäänud samaks – põhiliselt otsitakse materjale *Miksikesest* ja *Koolielust* ning Eesti internetilehekülgedelt (vt Marandi et al., 2003; vt Ugur et al., 2008). Võrreldes tulemusi Marandi et al, 2003. aasta ja Hirno 2004. aasta uuringutega, pole olukord muutunud – *Miksike* ja *Koolielu* on endiselt populaarsed ja enim kasutatavad portaalid nii staažikate kui ka vähem staažikate õpetajate seas. Võib oletada, et tegemist on n.ö teada-tuntud portaalidega, mille maine on kõrge ja mida on harjutud kasutama (Ugur et al., 2008). Õpetajate hinnangud mõlemale portaalile on positiivsed. *Miksikese* portaali peetakse väga heaks ning *Koolielu* portaali heaks (Tabelid 4 ja 5).

Tulemuste põhjal võib öelda, et õpetajad hindavad *Miksikese* portaali kõrgemalt kui *Koolielu* portaali. Keskmiste vahe oli küll väike, kuid sagedustabeli põhjal selgus, et *Miksikese* portaali ei hinnanud halvaks mitte ükski õpetaja. *Koolielu* portaalile seevastu andis hinnangu „halb“ viis

õpetajat. *Miksikest* hinnati suurepäraseks 12 korral, *Koolielu* kõigest viiel korral.

Võib väita, et *Miksikese* portaali külastatakse sagedamini kui *Koolielu* portaali. Kui *Miksikese* portaali külastavad kõik vastanud õpetajad vähemalt kord kuus, siis *Koolielu* portaali puhul on neid, kes ei külasta portaali mitte kunagi. Võib oletada, et see on seotud võimalusega kasutada *Miksikese* tasulist osa, mis laiendab *Miksikese* kasutusvõimalusi ning ligipääsu materjalidele. Külastatavuse sageduste osas võib öelda, et need õpetajad, kellel on võimalus kasutada *Miksikese* tasulist osa, külastavad portaali sagedamini. Need õpetajad, kellel puudub see võimalus, külastavad portaali harvem (Tabel 3). T-testi põhjal see aga kinnitust ei leidnud.

Miksikese portaali enim kasutatavad materjalid on töölehed, tekstid/jutukesed ja testid. Harvem kasutatakse multifilme, slaidiesitlusi ja tunnikavasid. *Koolielu* portaali materjalidest kasutatakse sagedamini slaidiesitlusi, töölehti ja tekste/jutukesi. Harvem kasutatakse multifilme, tunnikavasid ning mängude juhendeid. Mõlema portaali puhul on enim kasutatavad materjalid töölehed. Töölehed kui õppematerjalid on võrreldes 2005. aasta uuringuga endiselt kõige populaarsemad, mida veebiportaalidest otsitakse ja töös kasutatakse (Hirmo, 2005). Põhjuseks võib olla töölehtede välja trükkimise võimalus. Nii ei olda sõltuvad arvuti/interneti olemasolust klassis.

Kõikide tulemuste keskmisi võrreldes saab öelda, et *Miksikese* materjale kasutatakse sagedamini kui *Koolielu* materjale. Samuti võiks siin võib-olla põhjusena nimetada selle, et materjalide kasutamise osas annab suuremad võimalused *Miksikese* tasuline osa. *Miksikese* tasulise osa puhul tuntakse ehk kohustust sealt leitud materjale kasutada, sest kool on paketi eest tasunud. Samuti saab oletada, et materjalide valik on mitmekülgsem või usaldatakse leitud rohkem.

Kõige sagedamini kasutavad õpetajad leitud materjale eesti keele ja loodusõpetuse tundides. *Miksikese* puhul ka matemaatikas. Selle tulemuse võib siduda oletusega, et põhjuseks on *Miksikese* tasulises osas pakutav pranglimine (peastarvutamine). Kuna ka Hirmo 2005. aasta uuringu tulemused näitasid, et kõige enam kasutatakse materjale humanitaar- ja loodusainetes, vähem loovainetes, siis ka selles osas pole muutusi toimunud. Võib oletada, et need ained annavad õpetajatele suurema vabaduse kasutada erinevaid materjale tundide mitmekesistamiseks või leidub portaalides nende ainete kohta lihtsalt kõige enam materjale. Materjalide kasutamist võivad piirata asjaolud, et selleks puuduvad võimalused. Näiteks kasutatakse harva multifilme ja slaidiesitlusi. Põhjus võib seisneda selles, et klassides puuduvad nende esitamiseks sobilikud IKT vahendid. Materjalide kasutamise vastuste standardhälve ei näidanud suuri kõikumisi. Ehk oleks ankeedis pidanud olema võimalik vastusevariant „üsna sageli“. See oleks laiendanud variantide ulatust skaalal. Vahe variantide „sageli“ ja „alati“ vahel on suur ning võib olla erinevalt mõistetav.

Miksikese ja *Koolielu* portaali kasutatakse eelkõige tundide ettevalmistamise eesmärgil. Seda keskmiselt mõned korrad kuus. Vähem viibitakse koos õpilastega tunni läbiviimisel portaalide keskkonnas. *Miksikese* puhul keskmiselt mõned korrad kuus ja *Koolielu* puhul kord veerandi

jooksul. Märkimisväärselt suur osa õpetajatest ei viibi mitte kunagi koos õpilaste *Miksikese* ja *Koolielu* keskkonnas (Joonis 1 ja 2). Tulemus on võrreldav Aoveeri (2006) uuringu tulemustega, mis näitasid, et keskmiselt kasutatakse tundide läbiviimisel internetiportaale mõni kord kuus. Ka Türgi (vt Göktas, Yildirim & Yildirim, 2008) ja USA (vt Rowand, 2000) õpetajate seas läbi viidud uuring näitas samu tulemusi – portaalide kasutamise põhjuseks on eelkõige tundide ettevalmistamine. Samuti näitas Hirno (2005) uuring, et õpetajad kasutavad portaale vähe tundide läbiviimise eesmärgil.

Miksikese ja *Koolielu* portaalidest leitud materjale kasutavad õpetajad pigem originaalkujul. See tähendab, et materjale küll pisut muudetakse, kuid mitte liialt. Võib öelda, et õpetajad suhtuvad materjalidesse kriitiliselt ning kontrollivad need enne kasutamist kindlasti üle, vajadusel tehakse parandusi (vt Ugur et al., 2008).

Nii *Miksikese* kui ka *Koolielu* portaalide kasutamise olulisemad põhjused on kasutatavuse lihtsus, materjalide rohkus, uudsus ning portaali usaldusväärsus. Kasutatavuse lihtsus/ligipääsetavus ja usaldusväärsus on olulised ka Lewise (2004) järgi. Kuna standardhälbe kõikumine oli väike ning standardhälve vastuste puhul kõrge, siis võib oletada, et iga õpetaja lähtub eelkõige sellest, mis talle on oluline.

Kolm väga olulist kriteeriumi olid *Miksikese* portaali puhul sobivus, sisu ja vastavus õppekavale. Väga oluline kriteerium, mille alusel *Koolielu* portaalist materjale valitakse on sobivus. Üsna olulised kriteeriumid on sarnaselt *Miksikesele* sisu ja vastavus õppekavale. Mõlema portaali puhul on materjalide valiku osas järelikult kõige olulisemad kriteeriumid sobivus, sisu ja vastavus õppekavale. Tulemuste põhjal võib öelda, et õpetajad hindavad materjale kriitiliselt ja peavad oluliseks, et leitu vastaks teatud nõuetele.

Ligi pooled õpetajad on leidnud *Miksikese* ja *Koolielu* portaalidest väärtuskasvatusega seonduvaid materjale ning hindavad nende hulka rahuldavaks. Järelikult hindavad õpetajad väärtuskasvatustlike õppematerjalide hulka mitte küllalt suureks. Leidub küll teatud kogus materjale, kuid samas mitte kõikide teemade kohta (vt Jaani et al., 2011). *Miksikese* portaalist on leidnud väärtuskasvatustlike materjale 80 ja *Koolielu* portaalist 60 õpetajat. *Koolielu* portaali puhul pole aga ligi veerand õpetajatest väärtuskasvatustlike materjale leidnud ning ligi kolmandik õpetajatest ei oska seda öelda. See võib viidata asjaolule, et *Koolielu* portaalis on õpetajate hinnangul puudus väärtuskasvatustlikest materjalidest või ei ole neid sealt ka otsitud. Pigem kasutatakse ainealaseid materjale. Mõlema portaali avatud küsimuse vastustest tuli välja, et õpetajatel puudub ülevaade väärtuskasvatustlikest materjalidest. Kuna nii *Miksikeses* kui *Koolielus* on materjalid jaotatud ainete kaupa, siis üleminekul uuele õppekavale võiks muudatusena lisada iseseisva jaotuse väärtuskasvatustlike materjalidega ainetundideks. Lähtuda võiks õppekava läbivast teemast „Väärtused ja kõlblus“ (vt Põhikooli riiklik..., 2010b).

Kõige enam leidub *Miksikese* ja *Koolielu* portaalides materjale austuse kohta. Üldiselt leitakse, et kõigi nimetatud viie väärtuse (vastutustunne, tolerantsus, õiglus, austus, empaatia) kohta leidub materjale rahuldavalt. Samas sooviksid õpetajad leida rohkem materjale selliste väärtuskasvatusega seonduvate teemade kohta nagu kohusetunne, empaatia, ausus, tolerantsus, sõbralikkus ja vastutustunne. Küsimus oli esitatud avatud küsimusena ning võimaldas vastamata jätta. Vastamata jätmise võimalus oli lisatud selleks, et õpetajatel, kes ei oska midagi nimetada, ei jääks seetõttu edasine veebipõhise testi täitmine pooleli. Küsimusele said vastata ka need õpetajad, kes ei osanud öelda, kas on leidnud portaalidest väärtuskasvatuslikke materjale või mitte.

Küsitluse tulemustes õpetajate nimetatud väärtused on olulised Austraalia ning Soome õppekavades (Niemi, 2009; vt Queensland Government, 2005). Eesti uuendatud riiklikus õppekavas (vt Põhikooli riiklik..., 2010a) on kõik õpetajate poolt nimetatud väärtused alusväärtuste nimekirjas. Järelikult oleks õppekava täitmise seisukohalt oluline, et portaalidesse lisanduks alusväärtustele vastavaid materjale. Uurimuse tulemus annab võimaluse täiendada portaale õppekavale vastavate väärtuskasvatuslike materjalidega.

Töö piirangud. Uuritavate vähesuse ja valimi ebaühtlase jaotuse tõttu staaži osas ei olnud võimalik leida olulisi seoseid staaži ja teiste internetiportaalide kasutatavuse osas. Ankeet saadeti õpetajatele e-maili teel. Vastuseid tuli tagasi vähem, kui oodati ning anonüümsus ei võimaldanud ülevaadet sellest, kes küsitlusele ei vastanud.

Töö piiranguks võib pidada seda, et autoril puudub ülevaade *Miksikese* tasulisest osast. Töö autoril oli ülevaade *Miksikese* tasuta osast ning *Koolielu* materjalidest. Samuti oli põgusalt uuritud portaalide väärtuskasvatuslikke materjale

Kokkuvõtteks. Antud uurimus näitas, et *Miksikese* ja *Koolielu* portaale hinnatakse üldjuhul kõrgelt. Tulemustes selgus, et *Miksikese* portaali kasutatakse sagedamini ja sellelt leitakse rohkem väärtuskasvatuslikke materjale. Põhiliselt kasutatakse portaalides leiduvatest materjalidest töölehti ja seda tundide ettevalmistamise eesmärgil. Ained, kus leitud materjale enam kasutatakse, on eesti keel, loodusõpetus ja *Miksikese* puhul ka matemaatika.

Edaspidi oleks võimalik uurida, milliseid konkreetseid väärtuskasvatusega seotud materjale *Miksikese* ja *Koolielu* portaalidest leida võib. Teemade kaupa klassifitseerituna annaksid need õpetajatele hea ülevaate ning võimaldaksid leitud rakendada vastavalt uuele õppekavale. Samuti võiks edaspidi uurida *Miksikese* tasulise osa sisu.

Uurimuse tulemuste põhjal soovitab käesoleva magistritöö autor õpetajatele täiendkoolitusi või koostada õppematerjale veebiportaalide ja materjalide hindamise kohta. Tundub, et õpetajad pole teadlikud või puudub üksmeel kriteeriumite osas, mis kehtivad hariduslikele internetiportaalidele. Lähtuvalt õpetajate kutsestandardist, peab aga õpetaja oskama veebilehtedelt leitud infot/allikaid/materjale kriitiliselt hinnata (vt Tartu Ülikool Haridusteaduste..., 2009).

Samuti kasutatakse endiselt materjalide otsimisel *Miksikese* ja *Koolielu* portaale. Sellel alal võiks õpetajate silmaringi laiendada ja õpetada neid otsima materjale lisaks teistest portalidest. Sobilik oleks koostada näiteks vabakasutuses olev kogumik (internetis), kus kindlad kriteeriumid, millest lähtuvalt veebiportaale hinnata, kriteeriumid materjalidele ning viited erinevatele hariduslikele internetiportaalidele õppeainete ja valdkondade kaupa. Õpetajatel soovitab käesoleva magistritöö autor rohkem kasutada internetiportaalides olemasolevaid õppematerjale. Materjalide hulk on piiritu. Tuleb vaid osata neid otsida ja lähtuvalt kriteeriumitest hinnata.

Kasutatud kirjandus

- Adojaan, K., Marandi, T., & Sarapuu, T. (1998). *Õpiotstarbeliste WWW lehekülgede hindamisest*.
Külastatud 27.veebruari, 2011, aadressil
http://www.ise.ee/telemaatika98/kogumik98/opiotstarbeliste_www.htm
- Aoveer, E. (2006). *Arvuti kasutamine I ja II kooliastmes ning seda mõjutavad tegurid*.
Publitseerimata magistritöö. Tartu Ülikool
- Arenev õppekava - õpikeskkond ja ainevaldkonnad*. (2006). Tartu: Tartu Ülikool Kirjastus, lk 16-29
- Aspin, D. (2000). A clarification of some key terms in values discussions. M. Leicester, C. & S. Modgil.(Toim), *Moral education and pluralism: Education, culture and values* vol. 4 (lk 27-31). London: Farmer Press
- Australian Government. (2005). *National Framework for Values Education in Australian Schools*.
Retrieved april 4, 2011, from
http://www.valueseducation.edu.au/verve/_resources/Framework_PDF_version_for_the_web_left_column_file_link.pdf
- Blackburn, S. (2002). *Oxfordi filosoofialeksikon*. Tallinn: Vagabund
- Boklaschuk, K., & Caisse, K. (2001). *Evaluation of Educational Web Sites*. Univertisty of Saskatchewan. Retrieved january 21, 2010, from
<http://www.usask.ca/education/coursework/802papers/bokcaisse/bokcaisse.htm>
- Demner, D. (2001). *Children on the Internet*. Retrieved april 4, 2011, from
<http://otal.umd.edu/uupractice/children/>
- Eensalu, K., Lehtsalu, M., Rammo, M., & Rebas, E. (Koost). (2003). *Leitud informatsiooni relevantsuse hindamine, Infotöö ja karjääriteave* (lk 25-28). Tallinn: SA Eesti Kutsehariduse Reform
- European Commission (s.a.). *Benchmarking Access and Use of ICT in European Schools 2006*.
Retrieved march 14, 2011, from
http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/itemlongdetail.cfm?item_id=2888
- Evalutech (s.a.). *Criteria for Evaluating Web Sites*. Retrieved february 27, 2011, from
<http://www.evalutech.sreb.org/criteria/web.asp>
- E-õppematerjalide vajaduse küsitus*. (s.a.). Külastatud 4. aprillil, 2011, aadressil
<http://spreadsheets.google.com/viewform?formkey=dGpIbIR6Z0s1OXYtUGx2SIRkakpMR1E6MA>
- Fisher, R. (2004). *Õpetame lapsi õppima*. Tartu: AS Atlex
- Göktas, Y., Yildirim, Z., & Yildirim, S. (2008). *The keys for ICT integration in K-12 education : teacher's perceptions and usage*. Retrieved april 1, 2011, from
http://atauni.academia.edu/YukselGoktas/Papers/150918/The_Keys_for_ICT_Integration_i

n_K-12_Education_Teachers_Perceptions_and_Usage

Haridus- ja Teadusministeerium (s.a.). *Põhikooli riiklik õppekava ja gümnaasiumi riiklik õppekava*.

Külastatud 7. aprillil, 2011, aadressil <http://www.hm.ee/index.php?046373>

Hirmo, C. (2005). *Eesti üldhariduskoolide õpetajaid mõjutavad tegurid info- ja*

kommunikatsioonitehnoloogia rakendamisel. Publitseerimata magistritöö. Tartu Ülikool

Jaani, J., Lääne, T., & Pisuke, T. (Toim). (2011). *Väike heategija – koos õpime tegema head!*

Külastatud 4. aprillil, 2011, aadressil

http://www.lastefond.ee/public/Kogumik_V_ike_heategija.pdf

Kink, T. (2008). Infotehnoloogia. E. Kikas (Toim), *Õppimine ja õpetamine koolieelses eas* (lk 334, 336, 337). Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus

Koolielu (2009a). *Kontakt*. Külastatud 5. mail, 2011, aadressil <http://www.koolielu.ee/pages.php/0708>

Koolielu (2009b). *Algõpetus*. Külastatud 5. mail, 2011, aadressil <http://www.koolielu.ee/pages.php/0301>

Koolielu (2009c). *Elektrooniline töövihik arvutamise treenimiseks*. Külastatud 5. Mail, 2011, aadressil <http://arhiiv.koolielu.ee/pages.php/03010201?txtid=4110>

Koolielu (2009d). *Koolielu portaali õppematerjalide kvaliteedinõuded*. Külastatud 14. märtsil, 2011, aadressil <http://koolielu.ee/pg/info/readpage/8927>

Koolideveebihindamise Juhendid. (2007). Külastatud 26. jaanuaril, 2011, aadressil <http://wiki.cs.ut.ee/pmwiki/Main/KoolideveebihindamiseJuhendid>

Lesley University Library (2007). *Evaluating Web Sites. Criteria for the Classroom*. Retrieved january 21, 2011, from http://www.lesley.edu/library/guides/research/evaluating_web.html

Lewis, G. (2004). *The Internet and Young Learners*. Oxford: Oxford University Press

Lilles, L., & Valk, P. (2009). Süsteemse väärtusarenduse vajalikkusest. M. Sutrop, P. Valk & K. Velbaum. (Koost), *Väärtused ja väärtuskasvatus- valikud ja võimalused 21.sajandi Eesti ja Soome koolis* (lk 435-456). Tartu: Eesti Keele Sihtasutus

Lindgren, H.C., & Suter, W.N. (1994). *Pedagoogiline psühholoogia koolipraktikas*. Tartu: Tartu Ülikool

Luisk, Ü., & Kello, K. (2006). Ainevaldkond “Inimene ja ühiskond”, *Arenev õppekava - õpikeskkond ja ainevaldkonnad* (lk 70). Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus

Marandi, T., Luik, P., Adojaan, K., Uibu, K., & Laanpere, M. (2003). *IKT ja Eesti koolikultuur*. Külastatud 27. veebruaril, 2011, aadressil http://www.tiigrihype.ee/static/files/12.koolikultuuri_aruanne.doc

Meos, I. (2002). *Filosoofia sõnaraamat : olulisi mõisteid, koolkondi, filosoofe, seisukohti*. Tallinn: Koolibri

- Miksike (s.a. a). *Miksikese tasulise osa (Minu Miksike) hinnad 2010/2011 õppeaastal*. Külastatud 5. mail, 2011, aadressil <http://www.miksike.ee>
- Miksike (s.a. b). *Moodne kordamine*. Külastatud 17. mail, 2011, aadressil <http://miksike.ee/>
- Niemi, H. (2009). Väärtusmaastikud Eesti ja Soome koolis. M. Sutrop, P. Valk & K. Velbaum. (Koost), *Väärtused ja väärtuskasvatus- valikud ja võimalused 21.sajandi Eesti ja Soome koolis* (lk 28). Tartu: Eesti Keele Sihtasutus
- O'Hara, M. (2004). *ICT in the Early Years*. London; New York: Continuum
- Pata, K., Laanpere, M., Matsak, E., & Reiska, P. (2008). *IKT ja teised läbivad teemad üldhariduskooli õppekavas*. Külastatud 14. märtsil, 2011, aadressil www.tiigrihype.ee/static/files/49.Labivteema.pdf
- Pata, K., & Sarapuu, T. (2001). Virtuaalsete õpikeskkondade mudelitest. T.Tuisk, A.Märdimäe & R.Laane (Toim), *Telemaatika 2000. Kool keset kaost ja korda* (lk 46-47). Tartu: Triip Grupp
- Pöder, M., Sutrop, M., & Valk, P. (Koost). (2009). Pööre teadmistekeskselt koolilt väärtuskesksele koolile. Sissejuhatus, *Väärtused, iseloom ja kool. Väärtuskasvatuse lugemik* (lk 12). Tartu: Eesti Keele Sihtasutus
- Põhikooli ja gümnaasiumi seadus* (2010). Külastatud 27. aprillil, 2011, aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/13337919#pr15lg2>
- Põhikooli riiklik õppekava* (2010a). Külastatud 11. veebruaril, 2010, aadressil <https://www.oppekava.ee/>
- Põhikooli riiklik õppekava* (2010b). *Läbivad teemad õppekavas. Juhendmaterjal*. Külastatud 21. mail, 2011, aadressil http://www.oppekava.ee/images/5/5d/L%C3%A4bivad_teemad_juhendmaterjal_31_03_09.pdf
- Queensland Government (2005). *National Values Education Project*. Retrieved january 26, 2011, from <http://education.qld.gov.au/curriculum/values/>
- Riiklik programm "Eesti ühiskonna väärtusarendus 2009-2013"*. (2009). Külastatud 22. märtsil, 2010, aadressil http://www.eetika.ee/arendus/riiklik_programm
- Rowand, C. (2000). *Teacher Use of Computers and the Internet in Public Schools*. Retrieved april 4, 2011, from <http://nces.ed.gov/pubs2000/2000090.pdf>
- Schiller, P., & Bryant, T. (2009). *Väärtuste raamat: kuidas õpetada 16 põhiväärtust väikestele lastele*. Tartu: Studium
- Talts, L. (1998). Kasvatusväärtused Eesti ja Soome algklassilugemikes. J. Mikk (Toim), *Väärtuskasvatus. Artiklite kogum* (lk 37-38). Tartu: AS VALI
- Tartu Ülikool Haridusteaduste Instituut (2009). *Õpetaja kutsestandard*. Külastatud 27. veebruaril,

2011, aadressil <http://www.ht.ut.ee/580575>

- Toots, A., Idnurm, T., & Ševeljova, M. (2006). *Noorte kodanikukultuur muutuv ühiskonnas: üle-eestilise kodanikukasvatuse kordusuuringu lõppraport*. Tallinn: Tallinna Ülikool
- Ugur, K., Pruulmann-Vengerfeldt, P., Lauk, E., Raudvassar, L., & Metsoja, A. (2008). *Kool suhtluskeskkonnana: õpetajate suhtlemistavad*. Külastatud: 26. veebruaril, 2010, aadressil <http://www.tiigrihype.ee/static/files/50.suhtlemistavad.pdf>
- Uibu, K. (2005). *Klassiõpetaja rollid infoühiskonna tingimustes arvutit õppetöös kasutavate õpetajate näitel*. Publitseerimata magistritöö. Tartu Ülikool
- Valk, P. (2006). Arenev õppekava - õpikeskkond ja ainevaldkonnad. *Väärtuskasvatus koolis* (lk 40). Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus
- Veisson, M. (2008). Uued ajad- uued lapsed. Teadusartiklite kogumik. L. Ots (Toim), *Eesti õpilaste, õpetajate, koolijuhtide ja lastevanemate väärtused* (lk 229). Tallinn: TLÜ Kirjastus
- Vääri, E., Kleis, R., & Silvet, J. (2000). *Võõrsõnade Leksikon 6.trükk*. Tallinn: Valgus
- Ülevaade Eesti koolinoorte meediakasutusest (2006). Külastatud: 24. veebruaril, 2010, aadressil [http://www.bapp.ee/_repository/File/CDle%20\(2\).doc](http://www.bapp.ee/_repository/File/CDle%20(2).doc)

Lisa 1

Ankeet õpetajatele

Algklasside õpetajate hinnangud internetiportaalide *Miksike.ee* ja *Koolielu.ee* kasutamise võimaluste kohta

Tere! Minu nimi Helis Soieva, olen Tartu Ülikooli Sotsiaal- ja haridusteaduskonna klassiõpetaja eriala 5.kursuse üliõpilane. Oma magistritöö jaoks viin läbi küsitlust teemal "Algklassi õpetajate hinnangud internetiportaalide *Miksike.ee* ja *Koolielu.ee* kasutamise võimaluste kohta". Küsitlus on anonüümne. Küsimusi, millele vastata on kokku 31, kuid vastamiseks ei kulu aega kauem kui 15 minutit.

1. Teie tööstaaž õpetajana?

- ☐ 1-5 aastat
 - ☐ 6-10 aastat
 - ☐ 11-15 aastat
 - ☐ 16- 20 aastat
 - ☐ 21 - aastat
-

2. Arvuti/ interneti kasutamise võimalused? (mitmed võimalikud vastused)

- ☐ kodus
 - ☐ klassis
 - ☐ õpetajate toas
-

3. Võimalus kasutada *Miksikese* tasulist osa?

- ☐ jah
 - ☐ ei
-

Eelnevad küsimused olid taustandmete kogumiseks. Järgnevalt küsimused *Miksike.ee* portaali kohta!

4. Kui sageli külastate *Miksike.ee* haridusportaali? Märkige Teile sobiv vastus.

- ☐ iga päev
 - ☐ 1-2 korda nädalas
 - ☐ 3-5 korda nädalas
 - ☐ mõned korrad kuus
 - ☐ kord kuus
 - ☐ kord veerandi jooksul
 - ☐ mitte kunagi
-

5. Kui sageli viibite tunni läbiviimisel koos õpilastega *Miksike.ee* keskkonnas? Märkige Teile sobiv vastus.

- ☐ iga päev
- ☐ 1-2 korda nädalas
- ☐ 3-5 korda nädalas
- ☐ mõned korrad kuus
- ☐ kord kuus
- ☐ kord veerandi jooksul
- ☐ mitte kunagi

6. Kui sageli kasutate *Miksikesest* leitud materjale tundide ettevalmistamiseks? Märkige Teile sobiv vastus.

- ☐ iga päev
☐ 1-2 korda nädalas
☐ 3-5 korda nädalas
☐ mõned korrad kuus
☐ kord kuus
☐ kord veerandi jooksul
☐ mitte kunagi

7. Milliseid *Miksikese* portaalist leitud materjale kasutate enam? Märkige sobiv variant iga materjali kohta! (1- mitte kunagi, 2- harva, 3- sageli, 4- alati)

	1	2	3	4
töölehed	☐	☐	☐	☐
tunnikavad	☐	☐	☐	☐
mängude juhendid	☐	☐	☐	☐
veebipõhised mängud	☐	☐	☐	☐
multifilmid/filmid	☐	☐	☐	☐
tekstid/jutukesed	☐	☐	☐	☐
slaidiesitlused	☐	☐	☐	☐
testid	☐	☐	☐	☐

8. Millistes tundides kasutate enam *Miksikese* portaalist leitud materjale? Märkige sobiv vastusevariant iga aine kohta! (1-mitte kunagi, 2- harva, 3- sageli, 4- alati)

	1	2	3	4
Matemaatika	☐	☐	☐	☐
Eesti keel	☐	☐	☐	☐
Loodusõpetus	☐	☐	☐	☐
Inimeseõpetus	☐	☐	☐	☐
Kunstiõpetus	☐	☐	☐	☐
Tööõpetus	☐	☐	☐	☐
Kehaline kasvatus	☐	☐	☐	☐
Võõrkeel	☐	☐	☐	☐
Muusika/rütmika	☐	☐	☐	☐

19. Kas olete *Miksikese* portaalist leidnud väärtuskasvatusega seonduvaid materjale?

- ☐ jah
☐ ei
☐ ei oska öelda

10. Kuidas hindate *Miksikese* portaali väärtuskasvatusega seonduvate materjalide hulka?

liiga vähe ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ liiga palju

11. Milliste põhiväärtuste kohta leidub enam materjale?(1- kõige vähem...5 – kõige enam)

	1	2	3	4	5
vastutustunne	☐	☐	☐	☐	☐
tolerantsus	☐	☐	☐	☐	☐
õiglustunne	☐	☐	☐	☐	☐
austus	☐	☐	☐	☐	☐

empaatia/ hoolivus

--	--	--	--	--

12. Milliste väärtuskasvatusega seotud teemade kohta sooviksite leida *Miksikese* portaalist rohkem materjale? Nimetage!

13. Kas kasutate *Miksikese* portaalist leitud materjale originaalkujul?

- ☐ kindlasti jah
☐ kindlasti ei
☐ pigem jah
☐ pigem ei
-

14. Mis on *Miksikese* portaali kasutamise peamised põhjused?(1- ei ole üldse oluline....5 – väga oluline)

	1	2	3	4	5
materjalide rohkus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
usaldusväärsus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
veebiportaali kujundus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
kasutatavuse lihtsus/ ligipääsetavus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
materjalide uudsus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
portaali maine	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
ei tea teisi portaale	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

15. Milliste kriteeriumite alusel valite *Miksikese* portaalist materjale? (1- ei ole üldse oluline...5 – väga oluline)

	1	2	3	4	5
autori usaldusväärsus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
uudsus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
sisu	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
sobivus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
vastavus õppekavale	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
korrektsus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

16. Kuidas hindate üldiselt *Miksike.ee* haridusportaali?

Halb

--	--	--	--	--

 Suurepärase

Sellega on *Miksike.ee* portaali kohta kõik. Järgnevalt sarnased küsimused *Koolielu.ee* portaali kohta.

17. Kui sageli külastate *Koolielu.ee* haridusportaali? Märkige Teile sobiv vastusevariant.

- ☐ iga päev
☐ 3-5 korda nädalas
☐ 1-2 korda nädalas
☐ mõned korrad kuus
☐ kord kuus
☐ kord veerandi jooksul
☐ mitte kunagi
-

18. Kui sageli viibite tunni läbiviimisel koos õpilastega *Koolielu.ee* keskkonnas? Märkige Teile sobiv vastus.

- ☐ iga päev
☐ 3-5 korda nädalas
☐ 1-2 korda nädalas
☐ mõned korrad kuus
☐ kord kuus
☐ kord veerandi jooksul
☐ mitte kunagi
-

19. Kui sageli kasutate *Koolielust* leitud materjale tundide ettevalmistamiseks? Märkige Teile sobiv vastus.

- ☐ iga päev
☐ 3-5 korda nädalas
☐ 1-2 korda nädalas
☐ mõned korrad kuus
☐ kord kuus
☐ kord veerandi jooksul
☐ mitte kunagi
-

20. Milliseid *Koolielu* portaalist leitud materjale kasutate enam? Märkige sobiv variant iga materjali kohta! (1-mitte kunagi, 2- harva, 3-sageli, 4- alati)

	1	2	3	4
Töölehti	☐	☐	☐	☐
Tunnikavasid	☐	☐	☐	☐
Mängude juhendeid	☐	☐	☐	☐
Veebipõhiseid mängu	☐	☐	☐	☐
Multifilme/filme	☐	☐	☐	☐
Tekste/ jutukesi	☐	☐	☐	☐
Teste	☐	☐	☐	☐
Slaidiesitlusi	☐	☐	☐	☐

21. Millistes tundides kasutate enam *Koolielu* portaalist leitud materjale? Märkige sobiv variant iga tunni kohta! (1- mitte kunagi, 2- harva, 3- sageli, 4- alati)

	1	2	3	4
Matemaatika	☐	☐	☐	☐
Eesti keel	☐	☐	☐	☐
Loodusõpetus	☐	☐	☐	☐
Inimeseõpetus	☐	☐	☐	☐
Kunstiõpetus	☐	☐	☐	☐
Tööõpetus	☐	☐	☐	☐
Võõrkeel	☐	☐	☐	☐
Kehaline kasvatus	☐	☐	☐	☐
Muusika/ rütmika	☐	☐	☐	☐

22. Kas olete *Koolielu* portaalist leidnud väärtuskasvatusega seonduvaid materjale?

- ☐ jah
☐ ei
☐ ei oska öelda
-

23. Kuidas hindate *Koolielu* portaali väärtuskasvatusega seonduvate materjalide hulka?

	1	2	3	4	5	
Liiga vähe	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Liiga palju

24. Milliste põhiväärtuste kohta leidub Teie arvates enam materjale?(1- kõige vähem...5 – kõige enam)

	1	2	3	4	5
vastutustunne	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
tolerantsus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
õiglustunne	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
austus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
empaatia/ hoolivus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

25. Milliste väärtuskasvatusega seotud teemade kohta sooviksite *Koolielu* portaalist leida rohkem materjale? Nimetage!

26. Kas kasutate *Koolielu* portaalist leitud materjale originaalkujul?

☐	kindlasti jah
☐	kindlasti ei
☐	pigem jah
☐	pigem ei

27. Mis on *Koolielu* portaali kasutamise peamised põhjused?(1 - ei ole üldse oluline....5 – väga oluline)

	1	2	3	4	5
materjalide rohkus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
usaldusväarsus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
veebiportaali kujundus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
kasutatavuse lihtsus/ ligipääsetavus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
materjalide uudsus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
portaali maine	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
ei tea teisi portaale	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

28. Milliste kriteeriumite alusel valite *Koolielu* portaalist materjale? (1- ei ole üldse oluline...5 – väga oluline)

	1	2	3	4	5
autori usaldusväarsus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
uudsus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
sisu	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
sobivus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
vastavus õppekavale	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
korrektsus	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

29. Kuidas hindate üldiselt *Koolielu.ee* haridusportaali?

	1	2	3	4	5	
Halb	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Suurepärase

30. Kas on hariduslikke internetiportaale (ka välismaiseid), mida kasutate *Koolielust* ja *Miksikeset* sagedamini?

☐	jah
☐	ei

31. Nimetage *Miksikesest* ja *Koolielust* enamkasutatav portaal/portaalid.

Aitäh vastuste eest! Teie osalemine uuringus aitas koguda andmeid, mis on olulised minu magistritöö jaoks.